

OKMÁNYBÉLYEG

MABÉOSz

OKMÁNY és ILLETÉKBÉLYEGGYŰJTŐK SZAKOSZTÁLYÁNAK KÖZLÖNYE

Tartalom:

Beszámoló az 1992. évi közgyűlésről	3
Szép Endre: Budapest illetékbélyegeinek yédőnyomata	8
Volonce Gábor: Vagyondézsma bélyegek és a szükségpénzként használt ille- tékbélyegek	13
Bibliográfia I.	20

Új tagtársaink:

Bódog Benjamin
4456 Tiszadob
SÁgvári u. 14. /II./

Karton Imre
4456 Tiszadob
Andrásey u. 23. /II./

Cornides Sándor
1067 Budapest /VI./
Teréz krt. 79. /csak szlovák/

Új tagtársaink:

Lente István
1113 Budapest
Kökörösin u. 9. /II.,V.,VI./

Fata László
7500 Nagyatád
Arany J. u. 12. /II./

Bálint János
1202 Budapest
Magy Győri J.u.44. /II./

MABÉOSz Okmány és Illetékbélyeggyűjtők Szakosztálya

Levélcím: MABÉOSz 1387 Budapest Pf.42.

Beszámoló az 1992. évi közgyűlésről

1992. január 25-én 10 órai kezdettel megtartottuk éves közgyűlésünket; A közgyűlésen 19 tagtársunk jelent meg: Bér Andor, Danka Ferenc, Fodor István, Hernádi Tibor, Juhász Sándor, Kerekes Gyula, Kispál Sándor, Konez Antal, Kőlblí József, Lente István, Radnóti János, Rill Attila, Dr. Simay Attila, Simay Barna, Surányi László, Szép Endre, Tomasskovics Sándor, Voloncs Gábor, Zentai János.

Surányi László elnökünk megnyitójában üdvözölte a megjelenteket, majd beszámolt az elmúlt év munkájáról; Ezt megelőzően 1 perces néma felállással adóztunk a közelmúltban elhunyt alapító tagtársunk Gulyás Mihály budapesti gyűjtőtársunk emlékének. Az elmúlt esztendőben 7 új gyűjtőtársunk lépett be szakosztályunkba, így az 1992. januári taglétszámunk 60 fő; A nemzetközi kapcsolataink is jól alakulnak; ennek eredményeként mind az angol, mind a német munkacsoportokkal rendszeres információs kapcsolatunk van. A tagtársaink által igen várt Dr. Flóderer István, Magyar Okmánybélyegek Kézikönyve 500 számozott példányban 1991 szeptemberében elkészült. A kézikönyv magyar-angol-német bevezetővel van ellátva. A könyv kiadását teljes mértékben finanszírozó zürichi cég szerződésben foglalt kikötése alapján csak 200 példányra tart igényt, a fennmaradó 250 darabot /köteles példányok után/ Magyarországon csak egy év múlva, tehát idén szeptember közepén lehet forgalomba hozni. Ehhez tudnunk kell, hogy Flóderer Pista bácsi kiváló munkája a külföldi finanszírozó önzetlensége nélkül nem jelenhetett volna meg. Martin Erlar úr a német okmánybélyeggyűjtők munkacsoportjának elnöke szakosztályunk részére ajándékozott több példányban, Székesfehérvár város 4. sz. bélyegének összefüggő 4 darabos nyomdai csikjait. Közgyűlésünk jegyzőkönyvileg mondott köszönetet Erlar úrnak az ajándékokért, melyeket a jelenlévő tagjaink között sorsolással osztottunk szét. Külön jegyzőkönyvi köszönetet mondtunk Gary S. Ryan úrnak a működésünkhöz nyújtott segítségért.

Voloncs Gábor titkár felszólalásában méltatta a MABÉOSZ elnök-

ségének azt a jelentős támogatását, amelyet az OKMÁNYBÉLYEG c. közlönyünk előállításához, valamint a tagjainkhoz való eljuttatásához nyújt. Aktivitáira kérte fel tagtársainkat, hogy minnél többen jelentkezzenek rövid cikkekel, írásokkal, tanulmányokkal, kérdésekkel, hogy ne csak egy-két szerző írásaival találkozzunk ujságunkban. Kitért arra, hogy a körülmények miatt tagjaink az országban szétszóródva élnek, a közlekedési költségek a jövedelmekhez, nyugdíjakhoz képest irreálisan magasak/ személyes kapcsolata, cserolehetőségei megoldhatatlanok, - ez csak levelezés útján lehetséges. Az egyetlen lehetőség a személyes találkozásra az évenkénti egyszeri közgyűlés lehet, melynek utazási költségeit a MABOSz fedezi. A kapcsolattartásunk másik módja az évenként 4 alkalommal megjelenő közlönyünk. Éppen ezért lenne fontos, hogy tagtársaink gyűjtői tapasztalataikat, új felfedezéseiket közkinccsá tegyék. A lehetőség adva van, kérjük éljenek vele.

A beszámoló után a működési szabályzatunk alapján az 1991. évi társaságviselők lemondtak és sor került az 1992. évré az új vezetés titkos megválasztására. A jelenlévő 19 tagtársunkon kívül 3 gyűjtőtársunk névtelen levélben szavazott, 2 gyűjtőtársunk levele a beküldési határidőn túl érkezett, így nem tudtak résztvenni a szavazáson. A szavazatszámálók /Rill Attila és Szép Endre/ a 22 leadott szavazatból 1 érvénytelent találtak. A leadott érvényes szavazatok szerint 1992. évre a közgyűlés

Surányi Lászlót elnöknek /21 szavazat/

Voloncs Gábort titkárnak /20 szavazat + 1 ellensz./

választotta meg.

A továbbiakban tagtársaink felszólalásai következtek:

Simay Barna:-hangsúlyozta, hogy megfelelő katalógus hiányában igen körülményes a csere. Megoldást kellene találni a cserefizetforgalom beindítására. Meltatta közlönyünk jelentőségét, különösen a vidéken élő gyűjtőtársaink szempontjából, mint legfőbb információs forrást az elszigeteltségben. Az okmánybélyeggyűjtők kiállításokon való megjelenését igen fontosnak tartaná.

Kispál Sándor: - az okmánybélyeg gyűjtés terén segítséget kellene nyújtani az ifjúsági szakköröknek, megismertetve ezt az új és szép filatéliai területet a fiatalokkal, szem előtt tartva a jövő utánpótlását is. A teljes okmányok kiállításokon való bemutatása az Átlagostól eltérő méretük miatt igen körülményes a szabványméretű lapokon. Mivel a meroldásig minnél több szakirodalomra lenne szükség, esetleg a korábban megjelent e tárgyú írásokról valamiféle bibliográfiát kellene összeállítani.

Szép Endre: - a szabványlapokon csak hajtogatással lehet bemutatni a teljeseket. Itt azonban a lehetőségeken belül figyelembe kell venni a díjtételekre vonatkozó feliratokat. Ha ez nem lehetséges, akkor esetleg kicsinyítve xerox, vagy fotómásolatot kellene elhelyezni az objektumnál. A katalógushiány problémát jelent az egymás közötti cserénél. Jó volna ha mindenki a felesleges anyagaiból cserefüzeteket készítene elő és akár a közlönyben hirdetve egymásnak levélben elküldhetnék a tagtársak az új katalógus megjelenése után.

Simay Barnai: - szakosztályunknak lépéseket kellene tenni, hogy a MABOSZ a postabélyegek mellett, okmánybélyeges cserefüzetek forgalmazásával is foglalkozzon. Ennek kettős célja is lehetne, egyrészt az okmánybélyegyűjtők anyaghoz juthatnának, másrészt ezáltal újabb gyűjtőtársakat szerezhetnénk a bélyegesek közül, akik ezeket a gyönyörű bélyegeket, talán csak hírből ismerik és látva talán megszeretik és gyűjteni kezdik.

Rill Attila: - kérem jegyzőkönyvbe venni - 1992 irunk és még mindig nincs megoldva a szabad bélyegcsere külföldre. A MABOSZ ezirányba semmilyen érdteljes és határozott lépést nem tesz. Európához szeretnénk tartozni, közben gyűjtőink körmafönt, bürokratikus módon el vannak zárva a külföldi ese-

relehetőségektől. Ez egy lehetetlen állapot és a legsürgősebben változtatni kellene rajta.

- Kispál Sándor: - az Országos Ifjúsági Bélyeggyűjtő Bizottság /ma már önkéntes jogú szervezet/ felelős az utánpótlásról gondoskodni, nemcsak a postabélyeggyűjtők, de az okmánybélyeggyűjtők utánpótlásáról is. Mindezt az ifjúsági szakkörvezetők tudomására kellene hozni és tárgyalni erről a kérdéssel az OIBB vezetőivel is. Kezdeményezhetnénk előadások tartását az ifjúság részére az okmánybélyeggyűjtésről.
- Egyes esetekben gondot okoz a régi okmánybélyegyek leáztatása. Szívesen olvassunk e tárgyban tapasztalatokkal bíró gyűjtőtársától cikket az újságunkban.

- Köblbi József: - a tisztviselőknek megköszönte az elmúlt évben végzett munkát. A cserekapcsolatok és cserefüzetforgalom valamiféle megoldását igen fontosnak tartja. Az ifjúság részére is meg kellene találni a módot arra, hogy okmánybélyeg cserefüzetekhez jussanak. Az utánpótlás nevelését, részükre előadások tartását igen fontosnak tartja. A kiállítási anyagok készítéséhez az ebben nem járatos gyűjtőknek fontos lenne a tapasztalt tagtársak segítsége, útmutatása.

- Surányi László: - a kiállításokkal kapcsolatban valóban nehéz helyzetben vannak a teljeseket kiállítani szándékozók, mivel a kiállítási keretek szabvány méretű albumlapokra vannak kialakítva. Az ilyen anyagok bemutatásánál igen lényeges a rövid, de korrekt szövegezés. Ennek egyik feltétele a tarifarendszerek ismerete - itt még komoly feladat áll előttünk a tarifaváltozások összegyűjtése és publikálása. Ez azonban csak egyik területe a kiállítási le-

hetőségeknek; A másik a hagyományos egy-egy terület /Állami, közigazgatási/ bélyegeinek bemutatása, itt is kimeríthetetlen specifikációs lehetőségek vannak /színváltozatok, nyomáshibák, fogazatok, papírráncok, stb./ A bélyegek bemutatásánál az albualapok méretével már nincs gond. Azt hiszem tagságunk nagyobb része elsősorban a bélyegeket gyűjti, ezekből is csodálatos kiállítási anyagok állíthatók össze. Az természetes, hogy a tapasztalt, kiállításokon résztvevő gyűjtőtársak szívesen fogadják és tanácsokkal látják el az első kiállítási anyagukat összeállítókat. Sőt kérem is őket hogy keressenek meg bennünket akár levélben, akár személyesen.

A MABŐSz elnöksége több ízben tárgyalásokat folytatott a Pénzügyminisztériummal; valamint az országos vándorszervekkel a külföldi bélyegcseré bürokratikus megszüntetésére. Szövetségünkre a bélyeggyűjtők részéről erőteljes nyomás nehezedik. A többszöri levélváltás, valamint a tárgyalások eredménytelenek maradtak. A Pénzügyminisztérium ellenáll mindaddig, amíg a forint konvertabilitása nem történik meg.

Az OIBB-vel a kapcsolatok felvételét eredményezni fogjuk az okmánybélyeggyűjtésnek az ifjuság körében való népszerűsítésére.

A felmerült javaslatokat a MABŐSz elnöksége felé továbbítani fogjuk.

Ezután következett Erlér úrtól a szakosztályunknak ajándékozott bélyegcsikok kisorsolása a jelenlevők között és ezzel véget ért a közgyűlés hivatalos része.

Közel másfél óráig még élénk eszmecsere és a gyűjtőtársaknál lé-

vő csereanyag csereberéjével zárult idei közgyűlésünk. Reméljük jövő januárban többen leszünk, és aki teheti eljön az év legnagyobb okmánybélyeges találkozójára.

Budapest illetékbélyegeinek védőnyomata

1904-ben jelentek meg Budapest első illetékbélyegei, melyek a főváros címerét ábrázolták különböző keretben, hártvaszerű vékony papíron, a gumin védőnyomattal. /1.ábra/ Ennek célja az ismételt felhasználás megakadályozása volt, mert a bélyeg leáztatásakor a védőnyomat az iraton maradt.

Ezért ennek a kiadásnak a bélyegeit nem szokás leáztatni, hanem felragasztva helyezik el a gyűjteményben, akárcsak az 1898.évi osztrák és bosnyák okmánybélyegeket.

A védőnyomás a kitűzött célt - az ismételt felhasználás megakadályozását - nem érte el, mivel annak megléte vagy hiánya nem vagy csak nehezen állapítható meg. Ezt végül az illetékesek is belátták és 1916-tól abbahagyták ezt az előállítást megnehezítő és megdrágító eljárást.

A védőnyomás egymás után és egymás alatt ismétlődő szövege: "BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TÖRVÉNYHATÓSÁGA". A szöveg hossza 47 mm és 1 mm magasságú, antikva nagybetűkből áll. A szedés egymás alatt lépcsőzetesen helyezkedik el úgy, hogy a szövegnek azonos betűje minden harmadik sorban esik pontosan egymás alá. Az ismétlődő szöveget 7 mm térköz választja el, amelyben kis, 8 ágú csillag /*/ vagy csillagok vannak. A csillagok száma 1-

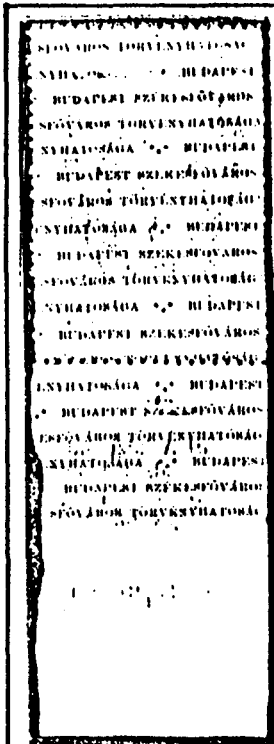

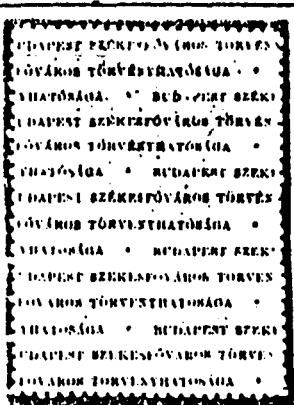
kat. szám	érték és szín	csillag
1	1.K. ibolya-fekete	+ , ++
2.	1 K. kék-fekete	+++
3.	1 K. szürkéskék-fekete	+ +
4.	1.20 K. s.vörös-fekete	++ , ++
5.	2 K. ibolya-fekete	+ + / ++/közel/
6.	4.K. ibolya-fekete	+ +
7.	4 K. ibolya-fekete	++ /közel/
8.	4 K. kék-fekete	+ + /távol/
9.	4 K. sárgástarna-ibolya	+ + + /távol/
10.	4 K. sárga-sötétkék	+++ /közel/
11.	10 K. barna-sötétzöld	+ + + +
12.	10 K. barna-fekete	+ + /közel/
13.	18 K. barna-zöld	+ + , +
14.	20 K. smaragd-fekete	+ + ++
15.	20 K. szürkészöld-fekete	+ +
16.	24 K. vörösbarna-sötétzöld	+++
17.	24 K. barna-fekete	+ ++
18.	40 K. zöld-sötétzöld	+++
19.	40 K. zöld-fekete	+ + + ; ++ ++
20.	1 K. barna-fekete	+ +
21.	4 K. kék-fekete	+ + /közel/
22.	10 K. v.barna-ibolya	+ +
23.	18 K. zöld-fekete	.
24.	20 K. narancs-fekete	+ +
25.	24 K. karmin-fekete	+ ++
26.	40 K. barna-ibolya	+ + + /távol/

1.sz.táblázat

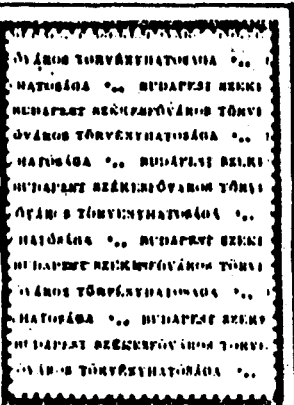
Az 1.sz.táblázatból megállapítható, hogy 16 csillag-kombináció fordul elő, amelyeket a 2.sz.táblázat mutat be. A táblázat harmadik oszlopában az illetékbélyeg névértéke és zárójelben a katalogusszáma került feltüntetésre.

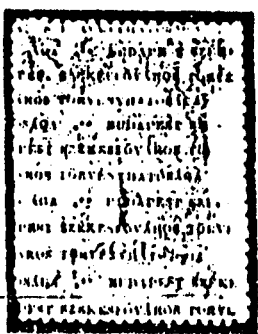
2. ábra

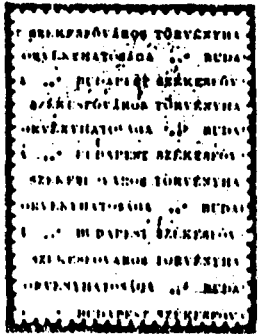
3. ábra

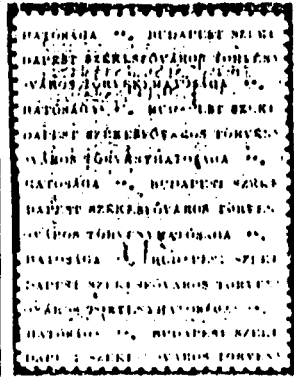
5. ábra

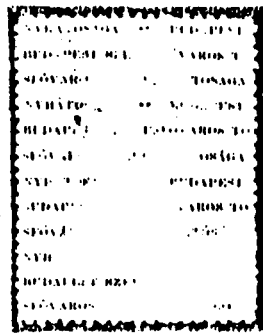
4. ábra

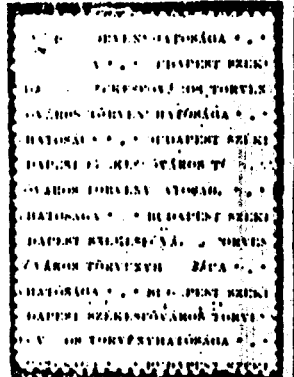
6. ábra

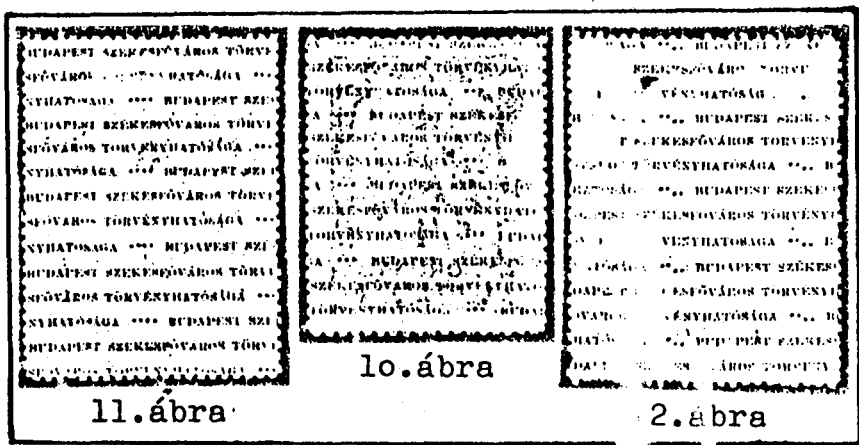
7. ábra

8. ábra

9. ábra

SOR-szám	csillag	névérték és kat.szám	ábraszám
1.	+	1 K./1/, 18 K./13,23/	3.ábra
2.	++	2 K./5/, 4 K./8/	8.ábra
3.	+ ⁺	4 K./6/	
4.	+ ₊	1 K./1/	
5.	++	1 K./2,20/	4.ábra
6.	+ ⁺⁺	24 K./17,25/	5.ábra
7.	++ ⁺	1,20 K./4/	6.ábra
8.	++ ₊	20 K./15,24/	7.ábra
9.	+ ₊	1 K./3/, 2 K./5/	2.ábra
10.	+ ₊ ⁺	18 K./3/	9.ábra
11.	+ ⁺ ₊	10 K./11,12,22/ 1,20 K./4/	
12.	+++	4 K./7,10,21/ 40 K./18/	10.ábra
13.	+ ₊ ₊	4 K./9/, 40 K./19,26/	1.ábra
14.	++++	24 K./16/	11.ábra
15.	++ ₊ ₊	20 K./14/	12.ábra
16.	++ ₊ ₊	40 K./19/	

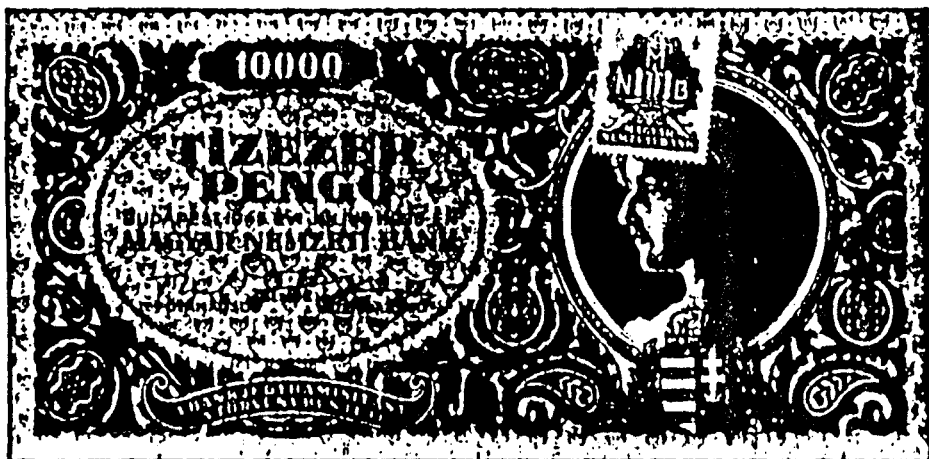
2.sz. táblázat

Vagyondézsmabélyegek és a szükségpénzként használt illetékbélyegek

Talán kevesen tudják, hogy a világháború utáni pengőinfláció olyan furcsa helyzetet teremtett; amelyben az állami bevételek növelése céljából a forgalomban lévő papírpénzek egyes cialeteit megadóztatták; valamint az adópengős illetékbélyegek nemcsak az illetékdíjak lerovását; de a közönséges pénz szerepét is betöltötték. A továbbiakban megpróbálom ennek történetét áttekinteni.

Az ország hadszíntérré válása 1944-1945-ben fokozta az inflációt. A háborús károk a nemzeti vagyon 40%-át tették ki, ezt még tetézte a termelőeszközök elpusztulása; nyugatra és keletre való vitele; az általános gazdasági szervezetlenség, a munkaerő egy részének nyugatra való menekülése - keletre vitele, az élelmiszer, nyersanyag és energiahordozók hiánya. 1944 decemberében a Pénzverde gépi berendezéseinek egy részét Egerbe /az érseki palota pincéjébe/; másik részét a bankjegynyomó gépekkel együtt Veszprémbe szállították. Így a háború befejezésével a Pénzverde csak 1945 szeptemberére lett üzemképes, miután visszakapta gépi berendezéseit. Az infláció növekedéséhez hozzájárult a nyilas kormány által kibocsátott 9 milliárd pengő névértékű 100 pengős bankjegymennyiség, melyet Veszprémbe a Magyar Nemzeti Bank óvóhelyén készítettek. Ezek a bankjegyek már Ausztria területén kerültek forgalomba és az ott tartózkodó katonai csapatok egymás közötti fizetéseikkor használták. Később innen szivárgott vissza ez a jelentős pénzmennyiség az ország területére, amely növelte az inflációt. Ezt még tetézte, hogy a Vörös Hadsereg már 1944. év folyamán forgalomba hozott az általa legyártatott, fedezet nélküli papírpénzeket, amelyből 850 millió pengő értékben a magyar kormány rendelkezésére bocsátott. A háborút követően Magyarország 6 éves átfutással háborús jóvátételként, áruszállítás formájában a Szovjetunióknak 200, Jugoszláviának 70, Csehszlovákiának 30 millió US dollár kártérítést kellett fizetnie 1938-as árszinten, amely 1.5 milliárd helyett 3 milliárd pengőt tett ki

napi áron. Annak ellenére, hogy az MFB folyamatosan jelentős kölcsönöket folyósított a pénzügyi kormányzatnak az ipar és kereskedelem megindítására, nem sikerült helyrebillenteni az állambáztartás egyensúlyát; mert a bankjegyforgalom messze elmaradt az árak és bérek emelkedése mögött. Az árak 1946 április-májusában 80-szorosra, júniusban már 3350-szeresére emelkedtek. Ezt a bérek emelkedése az első hónapban még 60%-ban a másodikban már csak 30%-ban ellensúlyozta. Így is magasabbak voltak a jüvedelmek, mint amennyi árufedezet ehhez rendelkezésre állt.

A vagyondézsma, bélyegek útján való lerovása

Az ilyesztő méreteket iltó pénzromlást a kormány 1945 december 19-i rendeletében 75%-on vagyondézsmaával próbálta megfékezni. Ennek érdekében az 1.000, 10.000 és 100.000 pengős bankjegyeket egyedülálló módon bélyegezték felül a 12.000/1945/XII.19. MS sz. rendelet alapján. A bankjegyek névértéke nem változott, azonban csak akkor maradt forgalomba, ha a névérték 3-szorosáért vásárolt bélyegek ráragasztásával ezt biztosították. A Vörös Hadsereg által forgalomba hozott 1.000 pengős bankjegyekre a rendelkezés nem vonatkozott, ezek változatlan értékben forgalomban maradtak. Az egyes címletek vagyondézsma bélyegei azonos rajzúak, de eltérő színűek voltak a visszafélések megakadályozása érdekében.

A pénzek további érvényességét igazoló bélyegeken névértéket nem tüntettek fel, azonban a rendelet értelmében a megfelelő színű bélyegeket a hozzávaló pénz névértékének háromszorosáért kellett megvásárolni, így a látszólag null bélyegek nem csekély, valóságos értékkel bírtak.

A 3.000 P-ös piros és a 300.000 P-ös zöld bélyeg 100-as ivének egy bélyegén, lemezhiba folytán az MNB monogram B betűjének át-kötőjénél fehér folt látható /lásd az ábrán/.

Korábban az okmány- és illetékbélyegeink kutatásával és katalogi-zálásával foglalkozó filatelistáink ^{ezekre a bélyegekre} nem figyeltek fel. Ennek oka feltehetően elsősorban a bélyeg külső megjelenésében keresendő.

A bélyegeken lévő Magyar Nemzeti Bank felirat megtévesztőleg hat, és a rendelkezések ismerete nélkül valamiféle banki ügyletre utal-hat. Azonban tudvalevő hogy az MNB, mint jegy kibocsátó a mindenkori pénzügyi kormányzat intézkedéseit hajtja végre. 1945 decemberében a pénzügyi kormányzat rendeletére történt a forgalomban lévő pa-pirpénzek megadóztatása, /dézsmálása / ezáltal az államháztartás 383 millió pengőhöz jutott; amely mindössze csak 11 napig fedezte az állam szükségleteit/. E dézsma lefizetését igazolták a pénzekre felragasztott bélyegek; A vagyondézsma bélyegeket tehát állami il-letékbélyegeknak /adóbélyegeknak/ kell tekintenünk. E bélyegek azo-nos szerepet tölthettek be, mint az 1921. július 4-én megjelent va-gyonváltás-lerovási illetékbélyeg, annyi különbséggel, hogy a fenn tárgyalt bélyegek a papirpénzek , az 1921-es bélyeg pedig az üzleti és értékpapírok állami megadóztatásának megtörténtét igazolták.

A fentiek alapján besorolásra javaslom a most megjelent Dr. Flódorér István Magyar Okmánybélyegek Kézikönyvébe a Vagyonváltás-lerovási

illetékbélyegek címszó alá /p.151/ folytatólagos sorszámozással. A kiegészítő katalógusrészt már e szerint állítottam össze.

MTB Vagyondézama bélyegai

Fehér és sárgás színű papírra nyomták.
 Vizjele: makkos diógyöri gyári ivvizjel
 4 féle vizjelállásban,
 Fogazat: 15 fésűsfog

sz.: 2 2a	névérték / 3.000/ az MTB B betűjének lemez- hibája	szín piros	megjegyzés 1.000 pengős bankjegyeken gy.év:45.VII.15.
-----------------	---	---------------	--

A bankjegyek 1945.dec.19-től 1946.május 6-ig voltak forgalomban

3.	/ 30.000/	barna	10.000 pengős bankjegyeken gy.év:45.VII.15.
----	-----------	-------	---

A bankjegyek 1945.dec.19-től 1946. július 5-ig voltak forgalomban

4. 4a	/ 300.000/ az MTB B betűjének lemez- hibája	zöld	100.000 pengős kék, I. kiadás gy.év:45.X.25.
----------	---	------	--

A bankjegyek 1945.dec.31-től 1946.július 5-ig voltak forgalomban

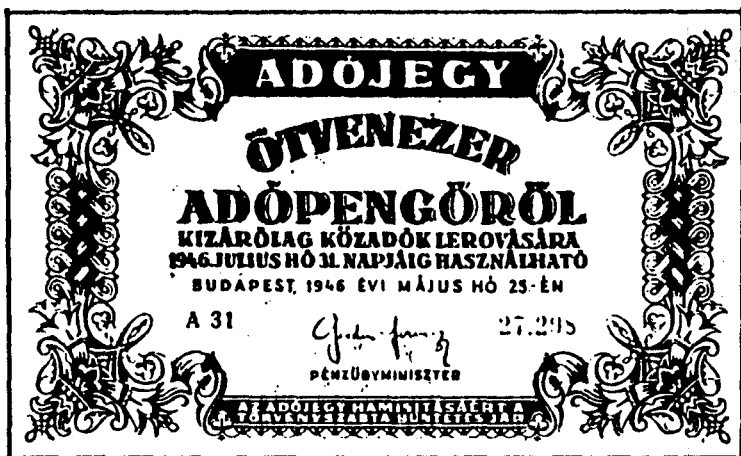
Vizjeles példányok: egy-egy bélyegre a vizjel mérete miatt csak vizjeltörödékek jut. Az ilyen példányok fel-
 ára: 100%

A bélyegek fennmaradtak teljes ívekben. A maradványkészlet-
 re felülnyomással készítették az 1951-es kiegészítő portóbélyegek 3
 címletét papirtakarékossági okokból. Erre a /30.000 P-ös/ barna
 bélyegét használták.

Adópengős illetékbélyegek mint kiegészítő fizetőeszközök

A pénz további gyors ütemű elértéktelenedése szükségessé tette az egyre nagyobb címletű bankjegyek kibocsátását. A számolás egyszerűsítésére 1946. május 27-től megjelentek a mlpengős, július 1-től pedig a B.-pengős bankjegyek; 6 illetve 12 nulla leírását tartalmazták meg az elnevezésekkel. A pénzben lévő tőkék az infláció következtében napok alatt megsemmisültek, ha nem sikerült idejében áruba menteni őket. A tőke áruba mentése fokozta az áruhiányt és ez tovább növelte az inflációt. Az árualap előteremtésére a Gazdasági Főtanács a működő pártok beegyeztetésével létrehozta a West-Orient Kulkerekedelmi Vállalatot, amely az 1944-45. évi kitűnő dohánytermést a magyar vámörtség bevonásával nyugatra csempészte és ezért főként textilárut hozott be, amely végül is a forintvaluta bevezetésével került a piacra.

Az infláció lelassítása érdekében 1946. január 1-től bevezetésre került az adópengő, mint elszámolási egység. A 11.600/1945 ME rendelettel a kormány tulajdonképpen egy olyan állandó értéket akart megvalósítani, amely a napi változásoktól független. Az adópengő indexszámokat naponta állapították meg a Magyar Gazdaságkutató Intézet áradat gyűjtése alapján délelőtt megállapította az árszínvonal

emelkedését /az Áradat gyűjtés országos szinten az idő rövidsége miatt lehetetlen volt, így az gyakorlatilag csak Budapestre korlátozódott/. És az ebből kiszámított árindexszámot késő délután /üzletzárás után/ közzélték a hivatalos közlönyvel és a rádióval, melyek közreadták az adópengőnek a másnapra érvényes értékét. A naponkénti közreadással az Állam hivatalosan is kinyilvánította a pengő valuta értékromlását. Az adópengő, mint elszámolási egység a hozzáfűzött elképzeléseket igen rövid ideig ugyan, de beváltotta. Az állami bevételekből a kiadások fedezése duplájára emelkedett, a pengő vásárlóerejét szekerült emelni és a reálbérek zuhanása is lelassult. Az inflációt azonban megállítani nem tudta, ezért a körülmények arra kényszerítették a kormányt, hogy adópengőre szóló, ugynevezett adójegyeket bocsásson ki, kéthavi lejáratra. Az adójegyek tulajdonképpen adópengőre szóló utalványok voltak a Fénzügyminisztérium kibocsátásában, melyek az Államkincstár visszafizetési kötelezettsége nélkül a lejárat napjával ér vényüket veszítették. Az adójegyek bevezetésével a sima pengőre szóló bankjegyek fokozatosan elvesztették értéküket, tehát megszűntek, mint fizetési eszközök. A papírpénzek szerepét az adójegyek vették át. Az adójegyek rendeletileg ugyan csak közadók lerovására szolgáltak, a módosító rendelet szerint, később a közüzemi díjak, valamint a szolgáltatások ellenértékének lerovására is használhatók voltak, azonban megjelenésük után a forgalomban már sehol nem voltak hajlandók elfogadni a sima pengőre szóló bankjegyeket. Ezáltal megkezdődött az adópengő inflációja is. A bankokban lévő adópengőre szóló betétek nagymérvű felmondása és az ezáltal a piacra került pénz az árupiacon és a valutapiacra jelent meg, hatalmas áremelkedést okozva. 1946 nyarán már óránként 10-12%-al emelkedtek az árak. Júliusban gyakorlatilag már nem is forgott közönséges pengő az elértektelekedés miatt. Az adójegyek legkisebb címlete 10.000 adópengőre szólt ezért a 136.000/1946. VII. PM. sz. rendelet arról intézkedett, hogy az ennél kisebb összegre szóló kifizetés esetében, valamenynyi adópengőre szóló illetékbélyeg kiegészítő fizetési eszközként szerepeljen. A rendelet nem vonatkozott ugyan az 50.000 adópengőnél magasabb címletű illetékbélyegekre, valamint a számlailletékbélyegekre /ezek két részesek voltak és visszaélésekre adtak lehetőséget/. A tényleges pénzforgalom azonban nem vette figyelembe ezt a kitétet, hanem ezeket az illetékbélyegeket is felhasználták fizet-

tűszerszövegként. Néhány hétig, a forint bevezetéséig /1946. aug. 1./ az "aprópénz" szerepét a közforgalomban az adópengő névértékű illetékbélyegeink látták el, amely ezidáig példátlan a magyar pénz- és illetékbélyegtörténetben.

Olvasóimtól elnézést kérek, hogy talán kissé hosszadalmasan írtam le a világ legnagyobb inflációjának történetét; azonban az vezérelt, hogy áttekinthető legyen a vagyonvédelem bélyegek, valamint közönséges fizetőszerszövegként használt illetékbélyegeink szükségességét előidéző környezet. Az adópengős bélyegek felsorolásától eltekintek, mivel ezek megtalálhatók az okmánybélyeg katalógusokban. Ide tartozik minden adópengő névértékű állami kibocsátású illetékbélyeg, úgy mint az okirati-, törvénykezési-, váltó - és számlailletékbélyegek.

Voloncs Gábor

BIBLIOGRÁFIA I.

A magyar okmány- és illetékbélyegek bibliográfiájának célja, hogy az e területtel mélyebben foglalkozni, kutatni kívánóknak az ezidáig ismert művek, írások és cikkek forráshelyeit közreadja. Bizonyára jelen összeállítás nem tartalmazza /mint a bibliográfiák általában/ az e tárgykörben megjelent munkák összességét. Ezért kérjük tagtársainkat, hogy az általuk ismert és az összeállításban nem található adatokat további közlésre juttassák el hozzánk. Ezton kívánok köszönetet mondani az új adatok, adatpontosítások terén nyújtott jelentős segítségért Angyal Erzsébetnek /Bélyegmuzeum/, Surányi László és Szép Endre tagtársainknak. A szerkesztő.

- BÁN WILLY:** A magyar postabélyegek adattára /Hirlapilleték bélyegek/ p.345,352., Budapest,1943.
- BERGER H.:** Telegraphen- und Stempelmarken, sowie deren Verhältnis zu Postmarken. Senfs III; Briefmarken Journal 1895. nr. 24.
- BERGER H.:** Illustrierte Preiskatalog der Telegrafien und Stempelmarken. II. Österreich-Ungarn und Bannstaadten. Hamburg, 1898.
- BUGYI ISTVÁN:** A magyar okmánybélyegek katalógusáról. A Bélyeg 1931/ 55.old.
- BUGYI ISTVÁN:** Okmánybélyegeinkről. Filatéliai Kurír 1934/ 167.old.
- CZILCZER MIKLÓS:** Ismeretlen városi bélyegek. Magyar Bélyegszolgálat 1940/ 43.old.
- Budapest székesfőváros törvényhatósági bélyegeinek forgalomba hozatala gyűjtők részére. Fővárosi Közlöny 1924.11.szám: 271.old.
- DEMÉNY ANDRÁS dr:** Az okmánybélyegyűjtésről. Fil.Szemle,1962.XII.évf. 11-12.szám. p.16.
- ERLER/HAGN:** Katalog der Fiskalmarken von Österreich. Iking, 1986.
- FÁBIÁN MIKLÓS:** Az új okmánybélyeg katalógus kritikája. Filatéliai Kurír 1938/ 63;old.
- FEKETE GYÓZŐ:** Az 1923-as 50 koronás bélyeg két típusban készült. Filatéliai Kurír 1936/ 174.old.
- FÁBIÁN MIKLÓS:** Az okmánybélyegekről. Légrádi zsebkönyv 1939.

- FLÓDERER ISTVÁN dr.
KAPTAY ANTAL: Ho, yan tovább az okmánybélyeggyűjtéssel?
Filatéliai Szemle, 1963. XII. évf. 5. sz. p. 4.
- FLÓDERER ISTVÁN dr. : Magyarország is használt osztrák illetékbélyeg-
lyegek könyv és rőznyomással készült példányainak ismertető jolei /I/. Fil. Szemle 1969. XIX. évf.
2. szám, p. 9-10.
- FLÓDERER ISTVÁN dr. : Magyarország is használt osztrák illetékbélyeg-
lyegek könyv és rőznyomással készült példányainak ismertető jolei /II./. Fil. Szemle 1969. XIX. évf.
3. szám. p. 18-19.
- FLÓDERER ISTVÁN dr. : Száz éves a magyar okmánybélyeg. Fil. Szemle 1968.
XVIII. évf. 6. szám. p. 3-4.
- FLÓDERER ISTVÁN dr. : Szigetták. Fil. Szemle 1974. XXIV. évf. 6. szám. p. 19.
- GILBERT-RÖHLER: Catalogue illustre de Timbres Fiscaux Autriche-
Hongrie, Croatie. Paris, én.
- GYUTH MÁNDOR: Sümeg lakáshivatali bélyegei.
Filatéliai Kurir 1938/ 148. old.
- HANUS L. : Stempelsignetten-Katalog von Oesterreich-Ungarn
Prag, 1930.
- HAVASS ZOLTÁN: Szeged város bélyegei. Fil. Szemle 1956. VII. évf.
p. 10-11.
- H : Hírlap illeték bélyegeink /sz. nove nélkül./. Fil. Szemle
1967. XVII. évf. 1. szám. p. 5.
- H : Hírlapbélyeg helyett illetékbélyeg. Fil. Szemle,
1970. XX. évf: 10. szám. p. 5.
- HOLLAENDER
GYÖRGY dr.: Az okmánybélyegekről és azok gyűjtéséről.
Filatéliai Kurir: 1919/20, 46, 74, 98, 111. old.
1922/ 210. old.
- HOLLAENDER
GYÖRGY dr. : Nyílt kérdések.
Filatéliai Kurir 1928/ 45., 101., 123. old.
- HOLLAENDER
GYÖRGY dr. : A magyar okmánybélyegek előfutárai.
A Bélyeg 1931/ 119. old.
- HOLLAENDER
GYÖRGY dr. : Az 1868-1891. évi kiadású magyar okmánybélyegek
típusai. Filatéliai Kurir 1930/ 146., 182. old.
- Helyesbítések az okmánybélyeg katalógusához.
Magyar Bélyegújság 1939/ 133. old.
- HOLLAENDER
GYÖRGY dr. : 1868 előtt Magyarországon használatban volt
Osztrák okmánybélyegek.
Magyar Bélyegújság 1941/ 80., 88., 103., 121. old.

HOLLÁENDER
GYÖRGY dr.:

A Hirlapbélyeg nem postai értékegy.
Magyar Posta 1943 9.sz. 308.old.

KORVÁTH MIKLÓS:

Szolnok város okmánybélyegei.
Filatéliai Kurir 1935/ 38.old.

JÁSZAI EMANUEL
JÁNOS:

Budapest új illetékbélyegei.
Nemzeti Ujság 1927 V/19.,24. VII/21.

JÁSZAI EMANUEL
JÁNOS:

Budapest székesfehérváros illetékbélyegei -/Nem-
zeti Ujság/. Budapest székesfehérvárosi Anyakönyv-
vi bélyegpek.
Nemzeti Ujság 1928 II/9.,II/16.,III/8.,30.
IV/5.,12.,20. VI/7, 22. X/13.,26.

KÁLDOR ARTUR:

Érsekújvár városi illetékbélyegei.
Bélyeghíradó 1942/ 12.szám.

KÁLDOR ARTHUR:

Oroszló lakáshivatali bélyegei.
Magyar Bélyegújság 1943/ 158.old.

KÁLDOR ARTHUR:

Szombathely város illetékbélyegeinek törté-
nete. Bélyegbarátok 1946 IV/15,
Bélyeggyűjtők Lapja 1946/ 64.,79:old.

KÁLLAI GÉZA:

Egy és más az okmánybélyegekről.
Filatéliai Kurir 1934/ 133:old:

KÁLLAI GÉZA:

Miskolc város okmánybélyegeiről.
Filatéliai Kurir 1934/ 169:old.

KÁLLAI GÉZA:

Székességi közleg állatforgalmi bélyegei.
Filatéliai Kurir 1936/ 80:old.

KÁLLAI GÉZA:

A magyar városi bélyegekről.
Filatéliai Kurir 1937/ 27:old.

KÁLLAI GÉZA:

Geonka-Abauj-Torna vármegye bélyegei.
Filatéliai Kurir 1938/ 80:old.

KÁLLAI GÉZA:

A megszállás alatti városok illetékbélyegei.
Bélyeggyűjtők Lapja 1938/ 249:old.

KANTÓ GÉZA:

A fiumei okmánybélyegpek.
Filatéliai Kurir 1931/ 114:old.

KANTÓ GÉZA dr.:

A konzuli és utasrendészeti bélyegpek.
Filatéliai Kurir 1936/ 10. 1937/129:old.

KANTÓ GÉZA:

Okmánybélyegeink árazása.
Filatéliai Kurir 1936/173:old.

KANTÓ GÉZA:

Az okmánybélyeg katalógust kiegészítő pótfü-
zet. Bélyeggyűjtők Lapja 1938/ 157:old.

/ Folytatás az 1992/2. számban /

DR. FLÓDERER ISTVÁN

MAGYAR
OKMÁNYBÉLYEGEK KÉZIKÖNYVE

HANDBOOK
OF THE HUNGARIAN REVENUES

HANDBUCH
DER UNGARISCHEN STEPELMARKEN

1922 szeptember közepén kerül piacra Dr. Flóderer István a Magyar okmánybélyegek kézikönyve c. műve. A szép kivitelű, kiváló papírra nyomott 382 oldalas könyv, több mint 700 ábrával, felöleli a napjainkig kiadott állami és városi okmány- és illetékbélyegok, valamint illetékjegyek nyomtatványok teljes körét, postarendszeres ártékeléssel.

Lehetőleg van arra, hogy megjelendékor szakosztálytagjaink részére soronkívül biztosítsuk a könyvet. A forrásomba kerülő példaszámzott példány miatt, kérjük érdeklődé tagtársainkat, hogy időjében jelozzék igényüket levélben postacímünkre: MAB / Sz Okmány- és Illetékbélyeggyűjtők Szakosztálya 1387 Budapest Pf. 4.

OKMÁNYBÉLYEG

MABÉOSz

OKMÁNY és ILLETÉKBÉLYEGGYŪJTÓK SZAKOSZTÁLYÁNAK KÖZLÖNYE

Tartalom:

Szép Endre:	Sátoraljaiújhely üdülőváros	27
Nagy József:	Szolnok város illetékbélyegei 1945 - 1946.	30
Voloncs Gábor:	A 10 forintos illetékbélyegek lemezhibái	41
Bibliográfia II.	.....	43

Sátoraljaújhely üdülőváros

A címben jelzett, felirattal allátott bélyeg hosszú ideig rejtély volt; míg Fleakó László sátoraljaújhelyi gyűjtő 1991-ben hosszas levéltári kutatás után megtalálta a kérdéses bélyegre vonatkozó iratok jelentős részét. A másolatokat rendelkezésemre bocsátotta ismertetés céljára.

A város 1962. november 26-án kelt, a Pénzügyminisztériumhoz címzett 54/1962.sz. beadványában 100.000.- Ft értékű "emlékbélyeg" kiadásának engedélyezését kérte, hogy a tervezett üdülőtelepítés anyagszükségletének fedezését biztosítsák /utépités/.

A PM a beadványt illetékeségből leadta a B.A.Z.-megyei Tanácsnak; amely 1371/1962.Ig.sz. alatt 1963. január 4-én a következő határozatot hozta:

" 1. - az emlékbélyegek 10.- és 2.- Ft-os címletekben bocsáthatók ki

2: - minden egyes emlékbélyeget ellenőrző szelvénnel és sorzámmal kell ellátni. Az emlékbélyegen fel kell tüntetni az engedélyező hatóság nevét és az engedély számát." /1. és 2: ábra/

A határozat 3.; 4., 5., pontjai a forgalmazást szabályozták.

" 6. - csak 100.000.- Ft értékű emlékbélyeg bocsátható ki.

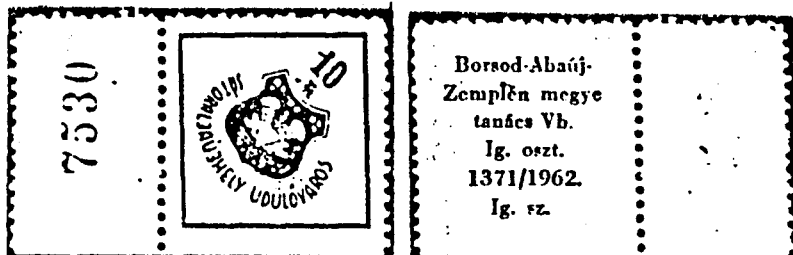
7. - az emlékbélyegek árusítása kizárólag csak Sátoraljaújhely város területére terjedhet ki."

A bélyegek kibocsátására azonban csak 1965-ben került sor, mivel "objektív körülmények miatt /tanácsválasztás, a lakóságot súlytó árvíz, megfelelő tervdokumentációk hiánya, stb./ az emlékbélyeget 1963 évben és 1964 évben nem tudtuk kibocsátani, kérjük az engedélyt 1965 évre vonatkozóan meghosszabbítani."

Az engedély meghosszabbítása 1965. márc.22-én megtörtént
20627/1965 sz. alatt.

Elkészülhetett végre az "emlékbélyeg" az engedély előírásainak megfelelően számozott szelvényvel, hátoldalán az eng. hatóság és szám feltüntetésével. /lásd az ábrákon/.

Ezidáig csak a 10.- Ft-os címlet ismeretes, melynek a leírása a következő:

- sarkára állított, 25x25 mm-es kerettel határolt négyzetben a város cimere ivelt pajzaban, felette az értékjelzés, alul félkörívben "SÁTORALJAUJHELY UDÜLŐVÁROS" felirattal.
- bélyegméret 30x30 mm, melyhez balról csatlakozik a 20x30 mm-es szelvény, feketeszinű antikva sor-számmal.
- a bélyegkép és keret csokoládé barna színű, a papír sárgás, a hátoldali nyomat szintén csokoládé barna.
- fogazat: 11-es vonalfogazás. Az ábrán látható példány alul fogazatlan; valószínűleg az iv alsó sorából való.

A város pénzügyi osztálya elkészítette az elszámolást, melyet a megye Igazgatási osztálya 1966. február 21-én hagyott jóvá 20048/2/1966. sz. alatt. Ezen határozat szerint: "Sátoraljaújhegyi városi Tanács vb. pénzügyi osztálya megállapította, hogy 100.000.- Ft. értékű kiadott

bélyegből értékesítést és befizetést nyert 44.432.- Ft, míg visszaszámolt és az így eladatlan bélyegek értéke 55.568.- Ft. Megállapítottam továbbá, hogy az eladott bélyegek értéke 44.432.- Ft a városi tanács Községfejlesztési alap számlájára befizetést nyert."

A megyei határozat a maradványkészletről nem intézkedik. Az értékesítés 44.4 %-os volt, tehát túl nagy eredményt nem hozott. Az eddig előkerült iratok nem adnak mindenre kielégítő felvilágosítást és ezért az alábbi nyitott kérdések várnak még megválaszolásra:

- a címletek / 2 Ft, 10 Ft / megoszlása a gyártásnál, az értékesítésnél és a maradványkészletnél.
- mi történt az el nem adott készlettel /megsemmisítés?, irattározás? /.
- ki tervezte a bélyegeket és ki volt a kivitelező; melyik nyomda végezte a gyártást és annak mik voltak a költségei?
- a leggyártott címletek ivoi hány bélyeget tartalmaztak?

További levéltári kutatások szükségesek tehát és talán a városi pénzügyi osztály iratanyagában lehetne választ találni a megválaszolatlan kérdésekre:

Szép Endre

Szolnok város Illetékbélyegel 1945-1946

A felszabadulás utáni hetek, hónapok hétköznapjainak áldozatos munkája, a demokratikus kibontakozás útján tett jelentős kezdeti lépések nyomán a romokban megindult az élet.

1945. január 18-a Szolnok város ideiglenes képviselő testületének alakuló közgyűlése jelentős nap a város közigazgatás demokratikus átalakulása terén.

A Nemzeti Bizottság által megállapított napirend szerint Guba Mihály ideiglenes nemzetgyűlési képviselő üdvözölte a képviselőtestületet, majd rámutatott a közgyűlés történelmi jelentőségére, kiemelte a mai történelmi idők súlyosságát. Ez alkalommal a polgármesteri állás betöltésére Zsemlye Ferencet választották meg, egyhangú közfelkiáltással.

Az új polgármester az építész szakmában igen jártas volt, ismerte Szolnokot, nem véletlen tehát, hogy az újjáépítés munkáját összekapcsoltuk a korszerű városrendezési tervnek végrehajtásával.

A felszabadulást követően a város közigazgatását is sok tekintetben új alapról kellett megszervezni.

A megváltozott politikai helyzet, az élet újraindításának szükségessége a helyi intézkedések sokaságát igényelte.

A szovjet katonai parancsnokság pedig biztosította a polgári közigazgatás megindításának lehetőségeit. Így a helyi közigazgatás rövid idő alatt újjászerveződött.

A közigazgatási tevékenységben fontos szerepet töltöttek be az újonnan létrejött népi hatalmi szervek, az újonnan alakult nemzeti bizottságok. E testületek a régi közigazgatási szervezet működését új, demokratikus tartalommal töltötték meg.

A közigazgatás újjászervezése során újból szükségessé vált a városi beadványokra, ügyiratokra, jegyzőkönyvekre, anyakönyvi kivonatokra, a városi illetékbélyegekre.

10./ Az illetékbélyegek használatának újbóli bevezetésére 1945 május havában történt intézkedés az 5203/1945 sz. határozat végrehajtása alapján.

Tekintettel arra, hogy a korábban kiadott illetékbélyegek nem maradtak meg, a városi tanács a közmunkaváltság lerovására használandó bélyegjegy kiadását tervezte. A közben megjelent rendelet a közmunkaváltság lerovására nézve másképpen intézkedett. Így az időközben elkészült "Munka" bélyegekből az említett célra semmit sem használtak fel.

A belügyminiszter ugyanakkor engedélyezte a városi illeték bélyegek használatát, a beszedendő díjazás alkalmazására. Az 1930-ban kiadott "SZOLNOK" szövegű városi bélyegmaradvány készlete elfogyott. A legjobbkor jött tehát az elkészült "Munka" bélyegek városi illetékbélyegként való felhasználásának lehetősége.

Az új bélyegek tervezésére Benedek Jenő szolnoki festő - művészt kérték fel, aki azt rövidesen el is készítette.

A "Munka" bélyegeken a feliratnak akkor kettős jelentése volt. Kifejezte azt a célt, amelynek elérése érdekében kiadták, egyben pedig a nagy lendülettel megindult újjáépítésnek jelszava is lett.

A Munka bélyegek próbanyomatai fehér papíron fekete nyomással készültek el és a nyolc különböző címetű bélyeg rajza két sorban volt elhelyezve. A felső sorban az 50, 20, 2 és a 10 pengős, az első sorban pedig a 100, 30, 5 és 1 pengős címetek voltak.

Azonos rajzú, zsákoló munkást ábrázoló bélyegkép kettő fordul elő, a 20 és 2 pengős értékeknél. A 20 pengősnél a Munka szó felül van, a Husz P értékjelzés pedig alul. Ezzel szemben a 2 pengősön a Munka szó a zsákoló munkás képe alatt, míg a 2 P. értékjelzés a kép előtt van.

A többi bélyegrajzoknál bizonyos hasonlóságot tapasztalunk. Az 50 pengős az 5 pengőssel, a 10 pengős a 100 pengőssel, de rajzuk nem azonos.

Benedek Jenő tervező festőművész által készített próbanyomatok minden címetről külön külön fehér vékony papíron készültek zöldes nyomással. A kilenc tervezetből nyolc címetű lett a sorozat, amelyekről egyenként 10-15 lenyomat készült.

A linóleum metszetről készült klisékkel a szolnoki Sarkadi István nyomdájában történt az elkészítésük, 945. II-IV. hó között. Kezdetleges, gyenge kivitelben, alsó végé perforált szelvényjel jelent meg. A bélyegkép mérete 40x35 mm és alatta a 11 mm. széles szelvényjel. Mivel nyolcas kisívekben készültek, így az egyes bélyegek nagyobb részének 1-2 oldala vágott. Sárga, zöld, szürkéskek és narancs színű papíron, zöld, sötétzöld, vörös, vöröses-barna és piros nyomással történt a nyomásuk.

Úgy a bélyegkép, mint a csak értékjelzést számmal feltüntető szelvény sima vonalkeretben van. A Munka szó a bélyegképen az 1, 5, 20, 30, 50 és a 100 pengősökön felül, a 2 és 10 pengősökön alul van.

A bélyegkép rajza: 1 P. kubikust, a 2 és 20 P. zsákoló munkást, az 5 P. bányászt, a 10 P. gépkezelőt, a 30 P. favágót, az 50 P. pörölyöst a 100 P. gépkezelő férfit ábrázol.

Az értékjelzés a bélyegképen az 1 P-n bal felső sarokban, a 2 P-n jobbközépen, az 5 P-n bal alsó sarokban, a 10 P-n jobb felső sarokban számmal, a 20, 30, 50 és 100 P-n a bélyegkép alsó szélén betűvel van feltüntetve.

Megbízható adatok nincsenek arra, hogy hány példányban kerültek kiadásra. Egyik városi főtisztviselő állítása szerint, aki a megrendelésnél jelen volt 10.000 darab nyolcas ívben rendelték meg, ami 80.000 darab bélyegnek felel meg. E szerint a nyolc féle címlet minden értékéből 10.000 darab került nyomásra.

Ha ezt tényként elfogadjuk a kiadás példányszámára vonatkozóan, nincsenek megbízható adataink, történ-e utánnyomás, ha igen, milyen mennyiségben.

A bélyegek nem egyszínű papíron kerültek kiadásra, ennek talán az akkori papírhiány a magyarázata, de hogy miért több színnyomással, erre még nem tudunk elfogadható választ adni.

A Munka bélyegeknél található színeltérések oka a papíros minőségének különbözősége is lehet, mert az egyik papír jobban, a másik kevésbé szívja be a festéket és száradás után a különböző papíron is színkülönbségek keletkeznek. Oka lehet a változatos színkülönbözőségnek az is, hogy nem egyszerre gyártották le, hanem folyamatosan történt az utánnyomása. Amikor kifogyott az eredetileg megrendelt készlet, utánrendelést eszközöltek, amikor pontosan ugyanazt a festékszint kikeverni már nem tudták.

Az úgynevezett alpbélyeg azonban kétrészes értéket képviselt, vagyis úgy a tulajdonképpeni bélyeg, s külön a szelvény értékét összeadva használták fel. Tehát ha 2 pengő értéket kellett leróni, akkor a beadványra 1 pengős bélyeget kellett ragasztani a szelvényvel együtt. Gyakran előfordult csak a bélyeg vagy csak a szelvény alkalmazása is.

Tekintettel arra, hogy a korábban kiadott illetékbélyegből is találtak még példányokat, így azokkal együtt vegyes bérmentesítés is előfordult.

1945. október 1-től a városi illetékbélyegek használatának módzatait újból szabályozták, ugyanolyan összegben szabták meg a városi illetékbélyegek dí-

ját, mint amennyi az állami okmánybélyeg díja volt. Korábban 1925-től a városi illeték ennek csak a fele volt.

A MUNKA illetékbélyegekből az alábbi értékek jelentek meg:

Szürkéskék papíron

a./ zöld nyomással, minden értékből 2.400 darab, összesen 19.200 db.

46. katalógus számmal	1 Pengős
47. " "	2 "
48. " "	5 "
49. " "	10 "
50. " "	20 "
51. " "	30 "
52. " "	50 "
53. " "	100 "

b./ vörös nyomással, minden értékből 2.400 darab, összesen 19.200 db.

54. katalógus számmal	1 Pengős
55. " "	2 "
56. " "	5 "
57. " "	10 "
58. " "	20 "
59. " "	30 "
60. " "	50 "
61. " "	100 "

Sárgás papíron

a./ zöld nyomással, minden címletből 2000 darab, összesen 16.000 db.

62. katalógus számmal	1 Pengős
63. katalógus számmal	2 Pengős
64. " "	5 "
65. " "	10 "
66. " "	20 "
67. " "	30 "
68. " "	50 "
69. " "	100 "

b./ vörös nyomással, minden címlétből 2.000 db. összesen 16.000 db.

70. katalógus számmal	1 Pengős
71. " "	2 "
72. " "	5 "
73. " "	10 "
74. " "	20 "
75. " "	30 "
76. " "	50 "
77. " "	100 "

Narancs színű papíron

a./ zöld nyomással, minden címlétből 600 db., összesen 4.800 db.

78. katalógus számmal	1 Pengős
79. " "	2 "
80. " "	5 "
81. " "	10 "
82. " "	20 "
83. " "	30 "
84. " "	50 "
85. " "	100 "

b./ vörös nyomással minden értékből 600 db, összesen 4.800 darab. -

86. katalógus számmal	1 Pengős
87. " "	2 "
88. " "	5 "
89. katalógus számmal	10 Pengős
90. " "	20 "
91. " "	30 "
92. " "	50 "
93. " "	100 "

A fentiek szerint 48 fajta MUNKA bélyeg a nyolc értékből álló címléttel összesen 82.000 példányban került kiadásra.

11./ A MUNKA bélyegek felülnyomása

Miközben 1945. első hónapjában Szolnokon hallatlan lelkesedéssel halad a város újjáépítése, Budapest hadszínterré vált. A közel ötven napig tartó ostrom után fővárosunk 1945. február 13-án szabadult fel.

Szolnokról már február első heteitől megindult a vasúti forgalom Budapest határáig, s a hadiszállítmányok mellett már élelmiszerral rakott vonatok is továbbítást nyertek.

Az élet gazdasági feltételeinek biztosítását súlyosan befolyásolta az élelmiszer hiány, a hónapról hónapra bekövetkezett általános drágulás és a Pengő - fillér értékének rohamos csökkenése.

A fizetési eszköz értékének romlása jól érzékelhető a postai díjszabás változásain. Egy közönséges levél díja

1945. május 1-től	0.50 Pengő
július 2-től	2.- "
november 16-tól	80.- "
1946. január 14-től	400.- "
március 1-től	10.000 "
április 26-tól	250.000 "
május 1-től	1,200.000 "
május 20-tól	24 millió "
május 27-től	72 millió "
június 1-től	240 millió "
június 11-től	12,400 milpengő
június 24-től	240 milliárd Pengő
július 4-től	1.200 Billió "

Tizennégy hónap alatt 21-szer emelték a postai tarifát! Ehhez hasonlóan természetesen minden áru, szolgáltatás, adó, illeték ára is rohamosan emelkedett.

A városi illetékbélyegek alapkiadásainál így szükségessé vált azok értékeinek felülnyomása.

1946. január 4-én 2383 darab 10 filléres /Tiszahíd rajzú/ bélyeget találtak az irattárban, amely mennyiséget 1000 pengőre nyomtak felül, házilag, számológéppel. Ugyanakkor 2000 darab MUNKA 1 Pengős bélyeget 500 pengőre,

2000 darab 2 Pengőst 1000 pengőre nyomtak felül.

Ezen intézkedések már az infláció hírnökei voltak ezen időben.

Ezek a felülnyomások a MUNKA és két esetben az 1932-ben kiadott Tisza hidat ábrázoló 10 filléres bélyegeken lila színű kézibélyegzővel történtek 1945. január 4-től folyamatosan az emelkedő illetéktarifák szükséglete szerint.

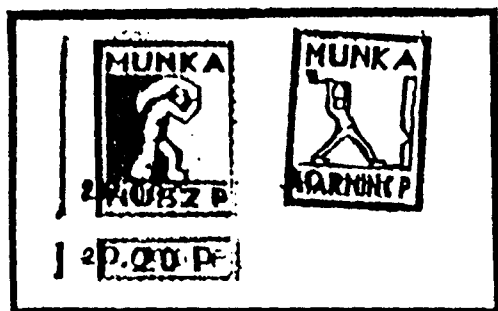
Az alábbi felülnyomásokra került sor:

94. kat.számmal	500 P.	az	1 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással
95. "	500 P.	az	1 P-n szürkéskék papíron vörös "
96. "	500 P.	az	1 P-n sárga papíron zöld nyomással
97. "	500 P.	az	1 P-n sárga papíron vörös nyomással
98. "	500 P.	az	1 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással
99. "	1000 P.	a	10 filléresen /41/ lila nyomással
99 a. "	1000 P.	a	10 filléresen /41/ fekete nyomással
100. "	1000 P.	a	2 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással

101. kat.számmal	1000 P.	a	2 P-n szürkéskék papíron vörös nyomással
102. "	1000 P.	a	2 P-n sárga papíron vörös nyomással
103. "	2000 P.	a	100 P-n
104. "	5000 P.	az	5 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással, 5 mm nagyságú számjegyekkel
104/a "	5000 P.	az	5 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással, 3 mm nagyságú számjegyekkel
105. "	5000 P.	az	5 P-n szürkéskék papíron vörös nyomással
106. "	5000 P.	az	5 P-n sárga papíron vörös nyomással
107. "	5000 P.	a	30 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással
108. "	5000 P.	az	50 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással
109. "	5000 P.	az	50 P-n szürkéskék papíron vörös nyomással

110.	"	5000 P. az	50 P-n sárga papíron zöld nyomással
111.	"	5000 P. az	50 P-n sárga papíron vörös nyomással
112.	"	10.000 P. az	1 Pengősen
113.	"	10.000 P. a	2 P-n szürkés-kék papíron zöld nyomással
114.	"	10.000 P. a	10 P-n szürkés-kék papíron vörös nyomással

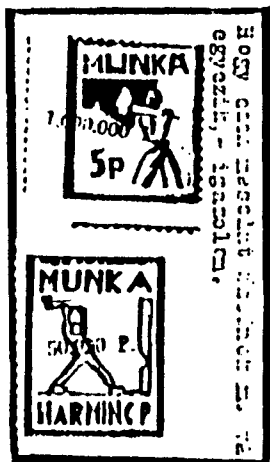

121

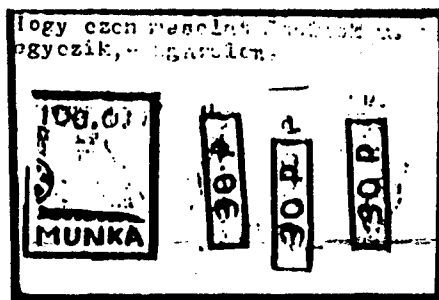
127

116.	"	10.000 P. a	20 P-n szürkés-kék papíron vörös nyomással
117.	"	10.000 P. a	30 P-n szürkés-kék papíron, vörös nyomással
118.	"	10.000 P. a	30 P-n sárga papíron zöld nyomással
119.	"	10.000 P. a	30 P-n sárga papíron vörös nyomással
120.	"	20.000 P. a	2 P-n szürkés-kék papíron vörös nyomással
121.	kat. számmal	20.000 P. a	20 P-n szürkés-kék papíron zöld nyomással
122.	"	20.000 P. a	20 P-n szürkés-kék papíron vörös "
123.	"	20.000 P. a	20 P-n sárga papíron zöld nyomással
124.	"	20.000 P. a	20 P-n sárga papíron vörös nyomással
125.	"	20.000 P. a	20 P-n narancs papíron zöld nyomással
126.	"	30.000 P. a	2 P-n ?
127.	"	30.000 P. a	30 P-n szürkés-kék papíron vörös nyomással
128.	"	50.000 P. a	30 P-n szürkés-kék papíron zöld nyomással
129.	"	50.000 P. a	30 P-n szürkés-kék papíron vörös nyomással
130.	"	50.000 P. a	30 P-n sárga papíron zöld nyomással
131.	"	50.000 P. a	30 P-n sárga papíron vörös nyomással
132.	"	80.000 P. a	5 P-n szürkés-kék papíron zöld nyomással
133.	"	80.000 P. a	5 P-n szürkés-kék papíron vörös nyomással
134.	"	100.000 P. a	1 P-n sárga papíron zöld nyomással

135.	"	100.000 P. a	10 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással
136.	"	100.000 P. a	10 P-n szürkéskék papíron vörös nyomással
137.	"	500.000 P. a	20 P-n szürkéskék papíron vörös nyomással
138.	"	500.000 P. a	20 P-n sárga papíron vörös nyomással
139.	"	1, 100.000 P. az	5 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással
140.	"	1, 100.000 P. az	5 P-n szürkéskék papíron vörös nyomással
141.	"	1, 100.000 P. az	5 P-n narancs papíron vörös nyomással

139

131

135

A 47 fajta alaphélyeg 47 változatban került felülnyomásra, összes példányszámára vonatkozóan még becslési adatok sem állnak rendelkezésre.

12./ További inflációs felülnyomások 1946 évben

A hallatlan kibontakozó inflációt a felülnyomott MUNKA bélyegek értékei sem tudták már követni.

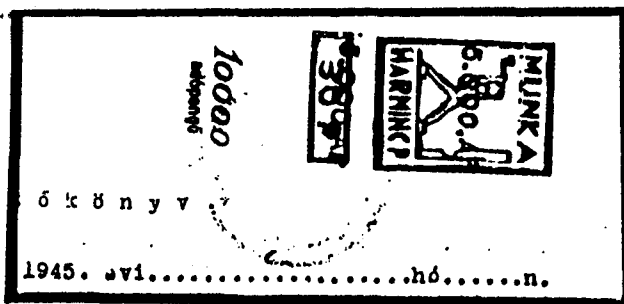
Ezért 1946. május 1-től augusztus 12-ig átértékelték a billió pengőt ADÓPEN-GŐRE, és újabb felülnyomást eszközöltek az alaphélyegekre.

Eznek megfelelően új értékekkel A.P. betűkkel, illa gumibélyegzővel 28 fajta MUNKA alaphélyegül nyomtak felül.

Az adópengő inflálódására jellemző képet mutat egy levél portó díja:

1946. július 12-én 10.000 AP.
 július 18-án 50.000 AP.
 július 24-én 200.000 AP.

142. kat.számmal	500 AP.	a 10 P-n szürkés-kék papíron zöld nyomással.
143. "	500 AP.	a 30 P-n
144. "	2.000 AP.	az 1 P-n
145. "	2.000 AP.	az 5 P-n szürkés-kék papíron zöld nyomással
146. "	2.000 AP.	az 5 P-n szürkés-kék papíron vörös nyomással.
147. "	2.000 AP	az 5 P-n sárga papíron zöld nyomással
148. "	2.000 AP	az 5 P-n sárga papíron vörös nyomással
149. "	2.000 AP	a 20 P-n szürkés-kék papíron zöld nyomással
150. "	2.000 AP	a 20 P-n sárga papíron zöld nyomással
151. "	2.000 AP	a 20 P-n sárga papíron vörös nyomással
152. "	2.000 AP	a 30 P-n sárga papíron zöld nyomással
153. "	3.000 AP	az 50 P-n
154. "	5.000 AP	a 2 P-n
155. "	5.000 AP	az 5 P-n sárga papíron zöld nyomással
156. "	5.000 AP	a 10 P-n
157. "	5.000 AP	a 20 P-n
158. "	5.000 AP	a 30 P-n szürkés-kék papíron zöld nyomással

158.

159. kat.számmal	10.000 AP.	az 1 P-n
160. "	10.000 AP.	a 10 P-n szürkés-kék papír vörös nyomással
161. "	10.000 AP	a 30 P-n szürkés-kék papír zöld nyomással
162. "	10.000 AP	a 30 p-n szürkés-kék papíron vörös nyomással

163.	"	10.000 AP	a 30 P-n sárga papíron zöld nyomással
164.	"	10.000 AP	az 50 P-n szürkéskék papíron zöld nyomással
165.	"	10.000 AP	az 50 P-n szürkéskék papíron vörös nyomással
166.	"	10.000 AP	a 100 P-n sárga papíron vörös nyomással
167.	"	20.000 AP	a 2 P-n sárga papíron vörös nyomással
168.	"	50.000 AP	az 5 P-n sárga papíron vörös nyomással
169.	"	50.000 AP	a 30 P-n narancs papíron zöld nyomással
170.	"	50.000 AP	a 100 P-n

Hogy a 28 féle adópengő felülnyomás összesen hány MUNKA alapbélyegre került, arra vonatkozóan megbízható adat nem áll rendelkezésre.

A rendelkezésre álló adatok is hiányosak, tehát bizonytalan, hogy a "Munka" bélyegek és felülnyomott értékei mind léteznek-e illetőleg használatra kerültek-e. Közeli 40 év távlatából szinte biztos, hogy megsemmisültek, ha egyáltalán léteztek.

A további adatgyűjtés és kutatás feladata, hogy fényt derítsen a ma még ismeretlen adatokra.

Nagy József

A 10 forintos illetékbélyeg lemezhibái

1966-ban, 1965-ös évszámmal, réznyomású eljárással, új ábrákkal illetékbélyeg sorozatot bocsátottak ki. A címleteket az első időszakban fekvő állású csillagvizjelű papírra nyomták. A második kiadás 1971-ben jelent meg azonos bélyegképpel; azonban álló vízjeles papíron.

Az 1966-ban kiadott sorozat 10 forintos bélyegén egy sajátos lemezhibával találkozhatunk, amely a hosszú gyártási időszak következményeként, lemezkopás eredménye. A gyártási időszak alatt

lemezkopási folyamat végigkövethető a bélyegeken. A kezdeti időszakban a 10-es szám nullájának kettős vonalain tapasztalható, kissé felfelé haladva, átlós irányban /a./. Később ez átterjed az 1-es szám jobb oldali függőleges vonalára /b./.

a.

b.

A lemezhibás bélyegek ivbeli elhelyezkedését megfelelő nagyméretű összehűgés /iv/ hiányában ezidáig nem sikerült megállapítani. Feltehetőleg egy ivhely jellegzetességével állunk azonban a fekvő vízjelu kiadás utolsó nyomási periódusából. Ezidáig álló vízjelu 10 forintoson nem került elő. A lemezhibás bélyegekből nagy mennyiségű 10 forintos átnézése után is csak elvétve találni, valószínű hogy a hibát hamar felfedezték és a nyomólemezt lecserélték, vagy javították.

Voloncs

BIBLIOGRÁFIA II.

- KÁLLAI GÉZA:** A szignétekről. Bélyeggyűjtők Lapja, 1938. IV. évf. 22. szám. p.188-189.
- KÁLLAI GÉZA:** A megszűlés előtti városok illetékbélyegei. Bélyeggyűjtők Lapja, 1938. IV. évf. 26. szám. p. 249-250.
- KÁLLAI GÉZA:** Az okmánybélyeggyűjtés és a bélyegsajtó. Bélyeggyűjtők Lapja, 1939. V. évf. 1. szám. p.7.
- KAITAY ANTAL:** A magyar okmánybélyegek katalógusa. Budapest, MABFOSz. 1966.
- KÁPTAY ANTAL-KISS ISTVÁN dr.:** A magyar városi illetékbélyegek katalógusa. Budapest, MABFOSz. 1973.
- Catalogue des timbres des taxes municipales de la Capitale résidentielle de Budapest.** Budapest, 1927. 14 oldalas füzet.
- KERTES SÁNDOR:** Újpest város illetékbélyegei. Örvös: A vidéki Filatélia könyve 1935/28. old.
- KISS ISTVÁN dr.:** Az 1878-1880-as okmánybélyeg hamisítványainak rövid ismertetése. Filatéliai Kurir 1929.9-10.sz. 217.p.
- KISS ISTVÁN dr.:** Okmánybélyeghamisítások az 1871-1880-as években. Filatéliai Kurir 1927/ 117., 1929/217. old.
- KISS ISTVÁN dr.:** Fár szó az okmánybélyegek "teljeséről". Filatéliai Kurir 1928/ 211. old.
- KISS ISTVÁN dr.:** Az 1923-as okmánybélyegek két típusa. Filatéliai Kurir 1937/ 7. old.
- KISS ERNŐ:** A magyar okmánybélyegek. Debreceni emlékkönyv 1935/ 28. old.
- KOCZYNSKI S. dr.:** Die Geschichte der Stempelmarken in Oesterreich. Wien. 6n.
- KÖLBIG FERENC:** Okmánybélyegek gyűjtése. Levélbélyegtözsde 1910/40.
- KÖLBIG FERENC-HOLLAENDER Gy. dr.:** A magyar okmánybélyegek. Budapest, LEHE. 1924.
- KÖLBIG FERENC-HOLLAENDER Gy. dr.:** A magyar okmánybélyegek katalógusa. Budapest, LEHE. 1928.
- KÖLBIG MIKLÓS:** Gyűjtésünk okmánybélyeget. Bélyeggyűjtők Lapja 1935/ 5. old.
- Le marche da bollo fiumano.** Il Bollettino filatelico 1935/ 12., 36.

- LICHTSCHEIN DEZSŐ:** Az okmánybélyeggyűjtés.
Bélyegtözeade Hírlap 1917 4-5/10.
- MATOLCSI LÁSZLÓ:** Magánkiadású bélyegpek.
A Bélyeg 1940/1941 4.
- Ing. MAYR - L. HANUS :** Stempelmarken von Österreich-Ungarn. Wien.1923.
Máéodik kiadás: ugyanott 1929.
- /szerz.iam./:** Magyar címerez szignetta. Fil.Szemle.1971.XXI.évf.
6.sz: p.5.
- MÜLLER EDVIN:** Die Zeitungsstempelmarke für die Militärgrenze.
Die Postmarke, 1926.No.111: p.3-5.
- NAGY JÓZSEF:** Szolnok város illetékbélyegei.
Szolnok.1986.
- Okmánybélyeg gyűjtemény a Déry Múzeumban.
Filatéliai Kurir 1930/ 77.old.
- ÖRVÖS JÁNOS:** A világ első okmánybélyeg albuma.
Filatéliai Kurir 1935/ 2.és 4. szám.
- A magyar okmánybélyegalbum szakézerü ismertetése.
Filatéliai Kurir 1935/ 57.old.
- R. L. :** Papierstempelzeichen Ungarn.
Der Stempelmarkensammler 1910/47.old.1911/37.old.
- RASIC MIRKO:** Határörvidék -/illetékbélyegekről is/.
Fil.Szemle:1968;XVIII: 11.szám. p.6.
- REND FERENC dr.:** Hírlapilleték bélyegpek.
Fil.Szemle, 1965.XV.évf. 9.sz.
- RYAN GARY :** Poor Lawyers /magyar ügyvédi meghatalmazások
illetékjegyveiről/.
The Revenue Journal of GB. Vol.I.Nr.3. p. 19-20.
- SÁGI JÁNOS:** Az új okmánybélyegpek.
A Bélyeggyűjtő 1904/ 2.
- SCHILLER DÉNES:** Magyar Királyi Hírlap Bélyeg.
A Bélyeggyűjtő 1941/ 113.old.
- Der Stempelmarkensammler. Előfizetési felhívás
1910
- SUGÁR ISTVÁN:** Filatéliai mozaik - 1., adatok az 1858 évi
hírlapilleték bélyegpekhez.
Fil.Szemle. 1958.IX.évf. 5.szám: p.11.
- SURÁNYI LÁSZLÓ:** Két leghíresebb hírlapilleték bélyegünk.
Philatolica, 84/2. p.1-15.
- SURÁNYI LÁSZLÓ:** Levelekre válaszolva./Határörvidék hírlapil-
leték bélyegpekéről/
Philatolica, 85/2. p.30-33.
- SZABADOS ISTVÁN:** Okmánybélyegeink árazása.
Filatéliai Kurir 1936/157.old. *(New paper out)*
- SZEREDNYEI BÁLINT:** Magyar okmánybélyegpek elődei.
Fil.Szemle. 1953. III./IV./évf. 9.szám. p.136.

- SZERENYEI BÁLINT: Felszabadulás utánj törvénykezési bélyegeink.
Fil.Szemle. 1954.V.évf. p.6.
- SZERENYEI BÁLINT: Illeték bélyegeink.
Fil.Szemle. 1955.VI.évf. 8.szám. p.7-8.
- SZERENYEI BÁLINT: Gyulai városi bélyegek.
Fil.Szemle. 1956.VII.évf. 7.szám. p.8.
- SZITTYA ALADÁR: Székesfehérvár illetékbélyegei.
Fil;Szemle. 1975.XXV.évf.11.szám. p.19.
- /név nélkül/: Szombathely város illetékbélyegeinek története I.
Bélyegbarátok, 1946;IV.szám. p.5-6.
- /név nélkül/: Szombathely város illetékbélyegeinek története II.
Bélyeggyűjtők lapja, 1946.VI.évf.5.szám. p.64.
- /név nélkül/: Szombathely város illetékbélyegeinek története III.
Bélyeggyűjtők lapja,1946.VI.évf. 6.szám. p.80.
- SZÖDY JENŐ: A csongrádi városi bélyegek története.
Magyar Bélyegujság 1942/54.old.
- SZÖDY JENŐ: Csongrád város bélyegei.
Magyar Bélyegujság 1941/ 55.old.
- SZÖDY JENŐ: Cegléd város bélyegeiről.
Magyar Bélyegujság 1942/ 22.old;
- SZÖDY JENŐ: Kiskunfélegyháza első városi bélyegeinek át-
értékelt kiadványairól,
Bélyeghíradó 1942/ 11.sz.; 5.old.
- SZÖDY JENŐ: Kiskunfélegyháza városi bélyegei.
Magyar Bélyegujság 1943/ 12.,32.,35.old.
- TAMÁS ISTVÁN: Magyar állami okmánybélyegek katalógusa.
Budapest. ELMA. 1948.
- TAMÁS ISTVÁN: Magyar városok és községek okmánybélyegei.
Budapest. ELMA. 1949.
- TÁRKÁNYI SZÜCS
GÉZA: Hódmezővásárhelyi városi bélyegek.
Fil;Szemle. 1974.XXIV.évf. 2.szám. p.20-21.
- VAJDA ANDOR: "Félegyház" Ugyvédbélyegek.
Filatéliai Kurír 1930/ 184.old.
- VEJTEY /KÜLBIG/-
HOLLAENDER dr.-
KISS dr. : A pengőértékű magyar okmánybélyegek
katalógusa. /A M. okmánybélyegek katalógusának
pótfüzete/. Budapest, 1938.
- VEJTEY FERENC: A volt megszállt városok és egyéb helyhatóságok
illetékbélyegei.
Bélyeghíradó, 1942./Szabadka/II.évf.7.szám. p.4.
- VEJTEY /Külbig/
FERENC: A visszatért keleti és erdélyi országrészek
megjelent városi illetékbélyegek;
Magyar Bélyegujság 1941/ 4.
- VEJTEY FERENC: A volt megszállt városok és egyéb helyható-
ságok illetékbélyegei.
Bélyeghíradó 1942, július 4.

- VEJTEI F.-
HOLLÄENDER GI.dr: A magyar Állami kiadású okmánybélyegek árválto-
zásai.
Budapest, ELMA.1943. /csak ELMA tagok részére/.
- VEISZNER MIKLO ing: Az 1881-es kiadású "kr" vízjelűes hírlapilleték
bélyegek lemezsrülései és lemezkopásai.
Fil.Szemle.1964.XIV.évf. 9.szám. 9-10 p.
- ZAJICSEK P. : Kevesen ismerik, mégis érdekes /újrafigyelttákról/
Fil.Szemle. 1964.XIV.évf. 1.szám.
- ZELEI FERENC: Szolnok város illetékbélyegei.
Fil.Szemle, 1955.VI:évf. 5.szám. p.10.
- ZELEI FERENC: Szolnoki városi bélyegekről....
Fil.Szemle. 1957.VIIIévf. 8.szám. p.11.

Összeállította: Voloncs Gábor

HIDETÉS

Cserehirdetés Cserehirdetés Cserehirdetés Cserehirdetés

Keresem az 1944-ben kiadott Közigazgatási vöröskereszt bé-
lyegek közül: Heves, Jászszentandrás, Komádi, Kupaafalva,
Páty, Lacfalva, Bajfalva, Dióshalom, Győrkefalva bélyegeit.
Cserébe tudok küldeni: Bajsa, Tiszafüred, Péterréve, Szent-
péterfa, Jánoshida, Szentgothárdi járás, Kadarkút, Kunhe-
gyes, Marosvásárhely, Pákozd, Szaniszló, Sáropaták, Taksony-
falva, Szék és Kiszék; Tokaj /vágva is/, valamint az ország-
gós forgalomra kiadott 3 értéket fogazva és vágva.

PÁRDY MIHÁLY

5340 Kunhegyes, Arany J.u.15/A.

Tanulmánygyűjteményem részére keresek 1868-1900 közötti díj-
jegyes borítékokat, levelezőlapokat, nyomtatványokat /# 0/.

VOLONCS GÁBOR

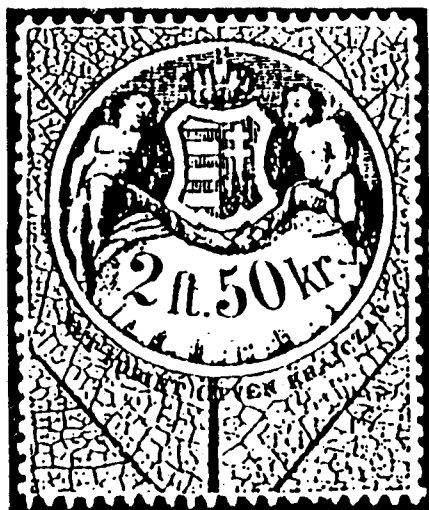
1071 Budapest, Damjanich u.33.

DR. FLÓDERER ISTVÁN

MAGYAR
OKMÁNYBÉLYEGEK KÉZIKÖNYVE

HANDBOOK
OF THE HUNGARIAN REVENUES

HANDBUCH
DER UNGARISCHEN STEMPELMARKEN

1992 szeptember közepén kerül piacra Dr. Flóderer István a Magyar okmánybélyegek kézikönyve o. műve. A szép kivitelű, kiváló papírra nyomott 382 oldalas könyv, több mint 700 ábrával, felöleli a napjainkig kiadott állami és városi okmány- és illetékbélyegek, valamint illetékjegyes nyomtatványok teljes körét, pontrendszeres ártököléssel.

Lehetőség van arra, hogy megjelenéskor szakosztálytagjaink részére soronkívül biztosítsuk a könyvet. A forgalomba kerülő 250 számozott példány miatt, kérjük érdeklődő tagtársainkat, hogy időben jelezzék igényüket levélben postacímünkre: MAB-OSZ Okmány- és Illetékbélyeggyűjtők Szakosztálya 1387 Budapest Pf. 4.

OKMÁNYBÉLYEG

MABÉOSZ

OKMÁNY és ILLETÉKBÉLYEGGYÜJTŐK SZAKOSZTÁLYÁNAK KÖZLÖNYE

A' ROMAI TSÁSZARVÉP. KIRALYI FELSRG,
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL,

Indult BÉTSBOL, Szombaton 4. Juliusban 1789.

A' Gondolatok szabadok a' fizetésül; de ha ezeket már
máskor Ujság - Levelekre írjuk, egy fél-krajtzárt fizet-
nek. Oh Anglia! Te bejegezted meg leg-előbb a'
magad Ujságnidat, és ha már ma ezek Bétsbe jö-
nek, a' második bejéget is rdjok nyonydtk. — —

U' Ihurgus Törvénybe adta vala-ki a' Lacodémon
bélieknek, — — — — —

(A' többi a' roslába van.) — — — — —

Látod-e ezt a' pette-
tet? Ez egy fél krajtzáros! Már ma a' Kurir akár
hazud, akár igazat mond egy fél krajtzárt kel néki

F I f érette

Tartalom:

Surányi László:	Két nemzetközi kiállításról okmánybélyeggyűjtő szemmel	51
Móré Tamás:	Igy áztassunk!	54
Szép Endre:	Illeték lerovása postabélyeggel, előírás szerint	55
Voloncs Gábor:	Az 1924-es hamisítványokról	59
	A vagyondézsma bélyegről	63

Két nemzetközi kiállításról okmánybélyeggyűjtő szemmel

A szeptember nagy hónapja volt a magyar filatéliai életnek. Egymásután két nemzetközi kiállításon mutatkoztak be a postatörténetet gyűjtő filatelisták: Szeptember 11-én nyílt meg az EUROPHILEX'92, amely az európai postatörténeti gyűjteményeket mutatta be, részben az Iparművészeti Múzeumban, részben a Mabeósz székházában.

Ezen a kiállításon egyetlen okmánybélyeggyűjtemény szerepelt olyan, amely már több FIP kiállításon is magas díjazást ért el. Témája a magyar törvénykezési illetékbélyegek, illetve díjjegyes nyomtatványok voltak. Kiállítója angliai barátunk és tagtársunk Gary S. Ryan volt. A több magas nemzetközi elismerés miatt a tiszteleti osztályban vett részt. Az itt látott kiváló, erős anyag biztosan felhívta a figyelmet a gyűjtési terület szépségeire és ritkaságaira. Az EUROPHILEX-en okmánybélyeg témában még két kiemelkedő hazai siker született az

irodalmi osztályban. Aranyozott ezüstérmét kapott a most megjelent Magyar okmánybélyegek kézikönyve, valamint ezüstözött bronzérmét a Voloncs Gábor által szerkesztett Okmánybélyeg c. szakosztálylapunk. A nemzetközi zsűri mindkét díjat nemzetközi rangúnak ítélte, amely feljogosít, más külföldön rendezett nemzetközi versenyeken való nevezésükre : Gratulálunk!

A másik kiállítás megrendezésére a Magyar Filatéliai Tudományos Társaság keretei között szeptember 25-27-én került sor Mafitt Szalon'92 címen a budai várban. Ebből az alkalomból került sor először, hogy a MAFITT a nagyközönség előtt is bemutassa tagjainak kutatási tevékenységét.

Itt már három gyűjtemény foglalkozott az illetékbélyegek bemutatásával. A fent említett Gary S. Ryan törvénykezési gyűjteménye, Voloncs Gábor, Első okmánybélyegek próbanyomatai című és Surányi László Magyarország hírlapilleték- és hírlapbélyegek című gyűjteménye.

Gary S. Ryan a magyar törvénykezési bélyegeinket páratlanul szépen dolgozta fel és a gyűjtemény bemutatását ritka, vegyes illetékleírások használatának /okmányokon/ kombinációi zárták.

Voloncs Gábor a grafikailag is gyönyörű, első illetékbélyegek réznyomású középírásúak, valamint a teljesen kivitelezett bélyegek sárga papíru próbanyomatait mutatta be. Ezek a csodálatos kisgrafikák kétségtelenül felveszik a versenyt a legszebb magyar postabélyegekkel.

Surányi László a hírlapbélyegek mellett komplett hírlapilleték gyűjteményt mutatott be, beleértve a szignettákat is. A hírlapszignetták használatát az 1879. május 11.-i rendelettel vezették be. Az első szignetta 1879. július 1-én jelent meg. Ezt a szignettát az 1879. július 4-

én a Bécsben megjelenő Magyar Kurir-ra alkalmazták először. A gyűjtemény első lapján ezt a Magyar Kurirt láthattuk. Érdekes elolvasni a vezércikket:

" A Gondolatok szabadok a' fizetéstől; de ha ezeket már most Ujság-Levelekre írjuk egy fél-krajtzárt fizetnek. Oh Anglia! Te béjegezted-neg leg-előbb a magad Ujságaidat, és ha már ma ezek Bétsbe jönnek, a' második béjeget-is rájok nyomják. - -

Likurgus Törvénybe adta vala-ki a Lacedémon belieknek, - -
- - - /A'többi a rostába van/ - -
- - - Látod é ezt a'petsétet? ez egy fél krajtzáros! Már ma a'Kurir akár hazud, akár igazat mond egy fél krajtzárt kel neki érette fizetni. - Durum! Sed levius fit pacientia quid quid corrigere est nefas. - Tzo Deres! Fel ütették a béjeget a Kurir Lovára; szólj igazat, vagy hazudj már - fél krajtzár az árra! Mondj hát igazat. - lük"

A fentiek is bizonyítják, hogy az első napi fizetséget nem szívesen fogadta a kiadó, de azt hiszem, hogy azok sem akiknek tulajdonképpen ezért zsebbe kellett nyulni.

Megjegyzem még, hogy a Mafitt Szalon '92 tiszteletére két emlékblokk jelent meg, amely közül a 2ft50kr-os okmánybélyeget ábrázoló a nyitvatartás második napján már elfogyott.

Surányi László

Igy áztassunk!

Az "Okmánybélyeg" 1992/1. számában Kispál Sándor gyűjtőtársunk jelezte, hogy esetenként gondot okoz a régi /okmány/bélyegek leáztatása. Engedjék meg, hogy egy rövid kis történettel reagáljak a felvetésre.

Dr. Flóderer Istvánt, sokunk szeretett Pista bácsiját, sajnos már csak idős korában ismerhettem meg. Kapcsolatunk nagyon hamar elmélyült, barátsággá vált, a Pista bácsi megoasztotta velem gondját, hogy az ujjai bizony már nehezen fogadnak szót, és számára nehézkessé vált az áztatás. Én akkor rengeteg idővel bírtam tehát felajánlottam segítségemet. Pista bácsi küldött egy adag bélyeget, én áztattam, fogazatot mértem, vizjelet kerestem és rendszerezve visszküldtem az anyagot. Rengeteget tanultam, tapasztaltam, hiszen olyan darabok kerültek tömegével a kezembe, amiket egyébként aligha ismertem volna meg. Ekkor jelentkezett nálam is ez az áztatási-probléma, amit jeleztem Pista bácsi felé, s Tőle az alábbi instrukciókat kaptam.

Ennek a korszaknak a bélyegei többnyire állati eredetű, csontenyvvel /kölni enyv/ lettek gumizva. Az ilyen jellegű anyagok, az emberi szervezetbe kerülve lebomlanak. Ha emésztési gondjaink vannak, akkor ezt a lebontást emésztést-elősegítő gyógyszerekkel serkenthetjük. Adódik tehát, hogy minden, emésztést-elősegítő gyógyszer alkalmas a "makacs" bélyegek regasztóanyagának a fellazítására is. Én többnyire Dipankrin-t használok. 1-1,5 liternyi langyos-meleg vízbe, 2 db. /előzőleg papír között porrá tört/ pirulát szórak. Rövid ideig még kevergetem, elősegítve a még tökéletesebb oldódást, aztán belekerülnek az oldatba a bélyegek. 8-12 órai ázás után, szinte minden bélyeg simán lecsúszik a papírrjáról /a makacs-kodó darabok tovább is maradhatnak!/. Egy óvatos "mosdatás" után, langyos öblítővízbe kerülnek a bélyegek. Alapos öblítés után, nyugodt szívvel helyezhetők az itatós közbe, nem fognak hozzátapadni. Sok-sok bélyeg leáztatása alapján mondhatom, hogy a bélyegek sem a színükben, sem más formában nem károsodnak.

Maga az ötlet egyébként a gyakorlatias gondolkodás gyöngyszeme. Ehhez tudni kell, hogy Pista bácsi nem csak kiváló gyűjtő, de nagy-szerű gyógyszerész is volt. Remélve, hogy "hagyatéka" ezúton köz-kincsé lett, mindannyiuknak sok-sok áztatni valót kíván:

Illeték lerovása postabélyeggel, előírás szerint

Postabélyegek használata illeték szabályellenes lerovására már régóta ismert és a bélyegkatalogusok értékelik is ezeket.

Az 1. ábrán bemutatott okmányt, melyen számlailleték gyanánt kézírással érvénytelenített 1881. évi 5 kr postabélyeg szerepel, a Magyar Bélyegek Kézikönyve 800 pont-ra értékeli /MBK 157.o./.

A 2. ábrán látható árvaszéki beadvány 15 kr mellékleti díja 3 db 1888. évi 5 kr-al került lerovásra és fiskális bélyegzővel érvénytelenítésre. Értéke 1000 pont a MBK 173.o. szerint.

Mindkét esetben a postabélyeg használata illetékbélyeg helyett szabályellenes, de megtűrt. Látszólag hasonló esetről van szó a 3a. ábrán bemutatott "Árunyilatkozat"-nál is, ahol a 30 fillér illetéket postabélyeggel rótták le. A nyomtatvány hátlapjáról /3b. ábra/ megtudhatjuk, hogy a külkereskedelmi adatgyűjtést az 1906. évi XXIII. tc rendelte el.

Az 1. pont értelmében a nyomtatvány az Ausztriába irányuló export jelentésére szolgált. A bemutatott példány Makóról Prágába küldött 240 zsák vöröshagyma és 70 zsák fokhagyma exportját jelzi összesen 15.500 kg súlyban, /Makóról mi más is lett volna exportálható?/ t. i. Csehország 1918-ig Ausztria tartománya volt.

Számunkra azonban legfontosabb a vastagbetűvel szedett 11. pont. E szerint: "A statisztikai illeték az árunyilatkozat első példányán az előírt helyen postai értékjegy felragasztása által rovandó le."

29. diki December 1884

SALY T.

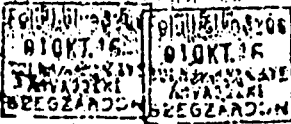
FIZETENDŐ SOPRONBAN FÉRFIURHA - KÉSZÍTŐ MŰHELYBEN

Árjegyzék Nagy László kassza kiadására

11. diki 1884 Egy finom barna szőcsöl kelmeivel együtt	30		
12. diki Egy fekete kelmeivel együtt	9		
13. diki Három db. 100 forint		10	
14. diki Szőcsöl 1880		5	
15. diki Szőcsöl		5	
16. diki Szőcsöl	5		
17. diki Szőcsöl		5	
18. diki Szőcsöl		5	
19. diki Szőcsöl	10		
20. diki December 1880		5	
21. diki December 1884 Egy fekete szőcsöl kelmeivel	18		
22. diki Szőcsöl		5	
23. diki Szőcsöl		5	
24. diki Szőcsöl Egy fekete szőcsöl kelmeivel új szőcsöl			
25. diki Szőcsöl és mellette szőcsöl alaktúra	3		
26. diki Szőcsöl Egy fekete szőcsöl kelmeivel	12		
27. diki Szőcsöl 1881 - 5 db. szőcsöl kelmeivel		10	
28. diki Szőcsöl 5 db. szőcsöl kelmeivel	5		10
29. diki Szőcsöl 1881 Szőcsöl kelmeivel együtt	35		
30. diki Szőcsöl 1881 Szőcsöl kelmeivel együtt	10		
31. diki Szőcsöl 10 db. szőcsöl kelmeivel		15	
Összesen		80	

1. ábra Eredeti nagyság: 230 x 295 mm

Wien, 16. Okt. 1889

mit in Begleitung!

Ist unsere Anwesenheit und Bildung, mit
geboten, zwei bei Erst dieses Briefes
meiner Tausch für auszuweisen, der Wien Post

N° 486
1889

zu meiner Legation und Größte Post
dort abgeben ist, und das ist in meiner Post
Abgabe auszuweisen, Montag der 15.
Oktober, 1889 zu zwei 15 x meiner
Post auszuweisen bei.

Und grüßen aus

Nikaly Esido
aus Tolna

aus bei der Post auszuweisen bei

2. ábra Eredeti nagyság: 220 x 230 mm

Hát ez világos beszéd! Az illetéket tehát postabélyeg-
gel kell leróni és így a bevétel a postát gyarapí-
totta és nem a költségvetést. Mi volt ennek a szoká-
lan intézkedésnek az oka és célja, nem derült ki.

A 12. szintén vastagbetűs pont suerint a kiállított á-
runyilatkozat beszoigáltatása nélkül a vasut a fuvar
nem teljesíthette. A vasuti fuvarlevéllel együtt le kel-
lett adni a kitöltött árunyilatkozatot is, melyet a va-
sut összegyűjtve továbbított a Központi Statisztikai Ki-
vatal felé, ahol a statisztikai kiértékelés történt.

Árunyilatkozat

Az első és másodpéldány ára együttesen 3 fillér.

A vasúton feladott csomagok bejelentésére.

1. Feladó címe:

2. Leszálló címe:

Az árúk megnevezése és közelebbi megjelölése	Mennyiség		Számzárti órági
	bruttó súly (kg)	darab	
<i>240 darab jánoslagyma</i>	<i>1200</i>		<i>110</i>
<i>70 darab felfalagyma</i>	<i>3500</i>		

Handwritten notes: *Károlyi*, *P. Nagy*, *110*, *Montag We*

3a. ábra
Előoldal

Utasítás.

A kikötésekkel átállítottak adagylístát az 1906. évi XXIII. törvénycikk rendelései.

1. Ez az árunyilatkoztatás az árúk kiadására az 1906. évi XXIII. törvénycikk rendelései alapján készült, melyek a magyar osztrák határokon keresztül Ausztriába adásnak fel valamely vasúti állomáson.

2. Az árunyilatkozatot a feladó tartoznak kiállítani és csak az első és másodpéldányt egyaránt teljes meggyőzőleg.

3. Az 1., 2. és 3. fejeletét a feladóval a feladott árúval szembeállított meggyőzőleg kell kiállítani.

4. A 2. fejeletét, ha az első kiadás helyén az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson.

5. A 3. fejeletét az árú megnevezése és közelebbi megjelölése körül a feladóval az árú jelölésének megfelelő állomáson az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

6. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

7. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

8. A mennyiség rendszerint egy-egy (bruttó) súlyban és pedig kilogrammban legyen az 1 és az osztrák határ a 2. részlettel kell kiállítani.

9. A kiállítások mennyiségét az árúval szembeállított kell kiállítani, ezáltal az 1. és 3. részlettel kell kiállítani. Az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

10. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

11. A kikötésekkel átállítottak adagylístát az 1906. évi XXIII. törvénycikk rendelései.

12. Az árunyilatkoztatás az árúk kiadására az 1906. évi XXIII. törvénycikk rendelései alapján készült, melyek a magyar osztrák határokon keresztül Ausztriába adásnak fel valamely vasúti állomáson.

13. Az árunyilatkozatot a feladó tartoznak kiállítani és csak az első és másodpéldányt egyaránt teljes meggyőzőleg.

14. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

15. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

16. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

17. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

18. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

19. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

20. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

21. Az árúkat, melyek nem a magyar osztrák határokon át közlekednek, az osztrák határon, azaz osztrák területen, illetve az első kiadás utáni területen állomáson állomáson állomáson állomáson állomáson.

3b. ábra /Hátoldal/ Eredeti nagyság: 210 x 170 mm

Az árunyilatkozatok az idők folyamán selejtezésre kerültek és zömük megsemmisült. A ritkán felbukkanó példányok nem csak a postabélyeg-gyűjteményekben helyezhetők el, mint érdekes kuriozumok, hanem az 1906. évi XXIII. tc. értelmében az illetékbélyegek között is.

Szép Endre

Az 1924-es hamisítványokról

Hamis forgalmi adóbélyegekkel árasztotta el Debrecent egy bécsi banda

A debreczeni rendőrség néltány béttel ezeltől — nnt annak ídején megirtuk — elfogta *Prézler Elek*et és *Lornberg Sámuel*et, akik hamis forgalmi adóbélyegeket áruáltak és elkobozta a náluk talált 30.000 és 10.000 koronás hamis bélyegeket. A rendőrség emberel a pénzügyigazgatóság közeeivel káröltve erélyes nyomozást indítottak annak kiderítésére, hogy van-e forgalomban hamis bélyeg. Sorra játrák a trafikokat s a kereskedőket és sok kereskedőnél és hét trafikosnál találtak is hamis forgalmiadó bélyegeket. A megindított vizsgálat során azonban nem sikerült megállapítani, hogy a hamis bélyegek hogyan kerültek a kereskedőkhöz és a hét trafikoshoz; Ezért a rendőrség és a pénzügyigazgatóság közeezel állandó razzliákat tartanak és egy-egy visszaméndelet megfigyelék a felhasználó forgalmiadó bélyegeket.

A razzliák során kiderült, hogy Debreczenben hosszabb idő óta működött egy bélyeghamisító társaság és az egész város területén

létkron árusították a Bécsben hamisított 30 és 10 azres elmelett forgalmiadóbélyegeket.

Sok kereskedőnek lefoglalták a forgalmiadó könyvét és megindították ellenük az eljárást, mert valószínű, hogy meg nem engedett módon, magdosoktól vásárolták a bélyegeket.

A forgalmiadóbélyegeket hamisító társaságnak Bécsben van a székhelye és onnan árasztják el megbízottaiak révén hamis bélyegeket az egész országot.

A hamis bélyegeket a társaság 15 százalékért árusítja

tehát egy 100.000 koronás forgalmiadóbélyegzet 15.000 koronáért lehet kapni Bécsben. A hamisítványokról szóló pénzügyminiszteri figyelmeztető felhívásnak igen érdekes részlete az, amely szerint a forgalmiadó bélyeghamisítóknak olyan *hatalmas és kifünb szervezete van, hogy már azokról a bélyegcímlejekről is vannak hamisítványok, amelyek csak az elmúlt év folyamán hagyták el az államnyomdát.* Helyenformán megtörtént, hogy a hamis bélyegek néhány vidéki városba, — például Debreczenbe is — hamarabb érkeztek meg, mint az eredetiek.

A hamis forgalmiadóbélyegek igen primitív udzatatok, úgy, hogy első tekintetre meg lehet különböztetni a hamis példányokát a valódiaktól. A hamis bélyegeken nincs víznyomás, a színe halványabb és az alak rajza sokkal élesebb, mint az eredeti.

Lezkönyvebben a perforálásról lehet megismerni a hamis bélyegeket

ugyanis a hamis példányokon a fogak száma kétövel — hárommal kevesebb, mint az eredeti bélyegeken.

A rendőrség a bélyeghamisítások ügyében erélyesen folytatja a nyomozást és ezúton hívja fel az adókötelesek figyelmét arra, hogy a nyomozás siker érdekében lehetöleg ugyanabból a trafikból vásárolják a bélyegeket és legyenek fel a vásárlás idejét, hogy ezzel is elejét vegyék annak, hogy a bélyeghamisító társaság ügynökei kéz alatt elulyczhessék a hamis bélyegeket.

Mint az állami értékjegyek időszakonként és általában, így a papírpénzek, postabélyegek de az illetékbélyegek sem kerültek el a hamisítók figyelmét. Időszakonként megpróbálkoztak vele a nagyobb haszon reményében. A továbbiakban ismertetett adóbélyegek esetében a hamisítók bekalkulálhatták, hogy az adófizető, ha alkalma nyílik rá és az adóbefizetést olcsóbban tudja megoldani akkor evvel él is.

1924-ben leplezték le, hogy forgalomba kerültek 10.000 K /24.sz./ és 30.000 K-ás /25.sz./ hamis forgalmi adóbélyegek. A bélyegeket Bécsben nyomtatták és Debrecenben kezdtek hozzá a terjesztésükhöz. Mellékelten faximilében leközzöljük azt a korabeli újságcikket, amely a bűnesettel foglalkozott.

A magyarországi forgalmazók ellen a pert a Budapesti kir. büntető törvényszék B.XIII.2692/1924/44. sz.alatt folytatta le. A terheltek bevallásuk szerint 500 db 10.000 K-ás és 1000 db 30.000 K-ás bélyeg forgalmazását ismerték be. Mivel a rendőri intézkedés során az egyik terhelt a nála lévő készletet a tűzbe dobta, így a bíróság a példányszámok tekintetében a szóbeli vallomást tekintette a tényleges mennyiségnek. A bélyegek vásárlóit és felhasználóit a szigorú ellenőrzés felderítette és a bélyegeket elkobozták, így használt példányok létezése ezidáig nem ismert. A kis számu használatlan darabok feltehetőleg Bécsből utólag kerültek a magyar gyűjteményekbe.

VALÓDI

HAMIS

VALÓDI

HAMIS

VALÓDI

- Fogazat: 12-es fésűs
Vízjel: L /postabélyeg VIII./
Papír: vékony
Rajz: - a fej körül a kétoldali levélkoszoru kidolgozott, az árnyékoló vonalak lendületesek.
- A FORGALMI ADÓ betűinek alsó talpa egyenes vonalú.
- Az F betű két felső és az L betű alsó vízszintes vonala rövid. Az M betű középső V alakú vonalai hegyesen végződnek

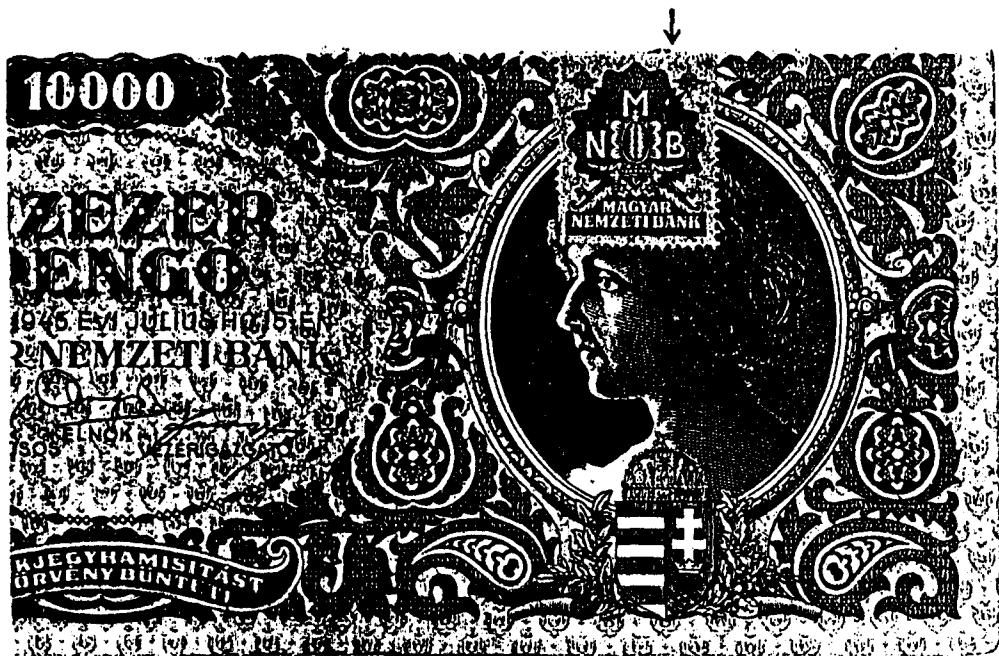
HAMIS

- Fogazat: 10 1/2 vonal
Vízjel: nincs
Papír: vastag
Rajz: - a fej körül a kétoldali levélkoszoru és az árnyékoló vonalak elnagyoltak
- A FORGALMI ADÓ betűinek alsó talpa egyenletlen.
- Az F betű két felső és az L betű alsó vízszintes vonala hosszú. Az M betű középső V alakú vonalai tompa végűek.

A felsorolt eltéréseken kívül, még sok apró változást észlelhetünk az eredeti és hamis bélyeg összehasonlításakor. A hamis 30.000 K-ás keretének és bélyegrajzának színe nagyon jól sikerült. A 10.000 K-ás bélyegrajzának és feliratának színtónusa tér el az eredetitől. Az eredeti sötét acélkék a hamis sötét feketékék.

A vagyondézszma bélyegről

Az Okmánybelyeg 1992/1 számában cikk jelent meg a Magyar Nemzeti Bank által 1945 végén a pénzekre alkalmazott bélyegekről. Több gyűjtőtárs jelezte, Kovács László körmeneti tagtársunk, még ábrát is küldött a felsorolásból kimaradt és a 10.000 pengős papírpénzre alkalmazott lemezhibás barna bélyegről. Kellékeltén közöljük az ilyen bélyeggel ellátott bankjegy részletét.

Hozzátennénk, hogy ez a cimlet fordul elő leggyakrabban, valamint érdemes keresgélni annak is aki a portóbélyegek gyűjtésével is foglalkozik. Az 1951-es kisegítő portóbélyegek 3 cimletét erre a bélyegre felülnyomással készítették. Mindhárom cimletnél megtalálható a lemezhiba az alpbélyegen.

Új tagtársaink:

Erdős György
5340 Kunhegyes
Venkert u. 38. / I., II., V./

Földházi Sándor
1214 Budapest
Kossuth L.u.112. / I., II., V./

Kékesi János
6800 Hódmezővásárhely
Kistópart u.1.VII:41. / II., III., V./

Új tagtársaink:

dr. Mészáros Zoltán
1021 Budapest II.
Széphalom u.10/B. / I., II., III./

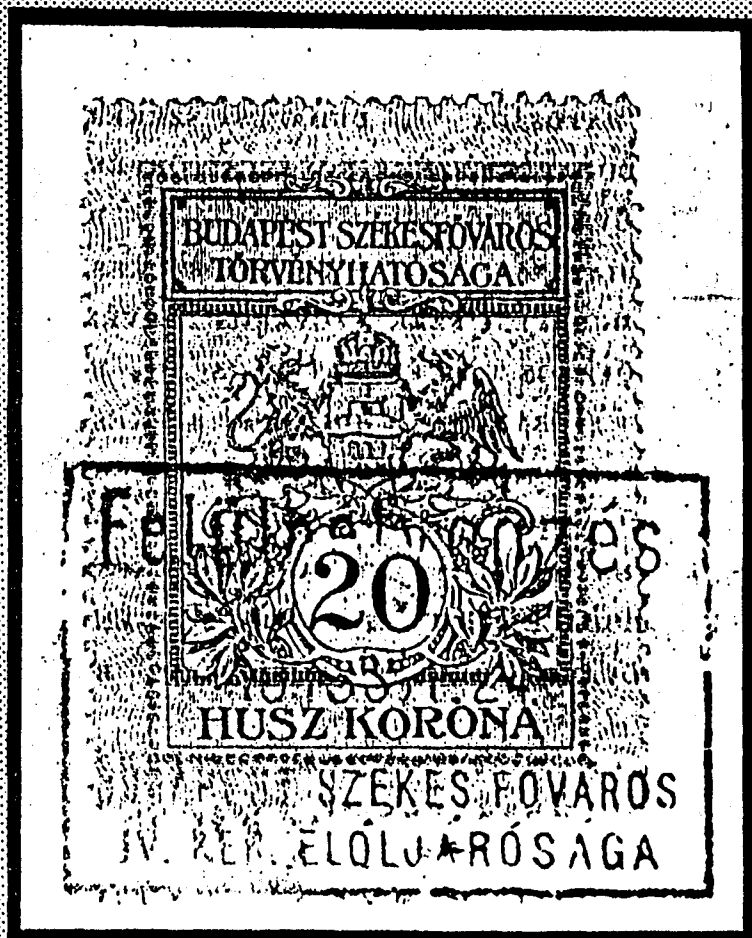
Nagy József
5000 Szolnok
Sóház u.5.I.8. / II., V./

Várhelyi László
1196 Budapest
Bajcsy Zs: tér 12-15/117. / II., III./

OKMÁNYBÉLYEG

MABÉOSZ

OKMÁNY és ILLETÉKBÉLYEGGYŰJTŐK SZAKOSZTÁLYÁNAK KÖZLÖNYE

Szerkeszti: Voloncs Gábor

1992/4.

Tartalom:

Levél a szerkesztőtől	67
Szép Endre: Egy évforduló elé	69
Várhelyi László: Az Ügyvédi Kamara irat- másolatainak díjlerová- sa	74

Kellemes ünnepeket

és sikeres új esztendőt!

Levél a szerkesztőtől

A MABÉOSZ keretén belül két éve szerveződött szakosztályunk. A kezdetekkor senki nem remélte a szervezők közül, hogy az országban ennyi gyűjtője van az illetékbélyegeknak. A legóvatosabb becslés is 20-30 főre tette e terület művelőit. Ma már taglétszámunk 70 fölé emelkedett és ha nagyobb és hatékonyabb propagandát fejtenénk ki, feltehetően hamarosan elérnénk a bűvös 100-ast. Hasonlóan a postabélyeg gyűjtőtáborhoz, ma már nem a főváros büszkélkedhet a legtöbb gyűjtővel, nálunk is a vidék-Magyarország adja a gyűjtőbázis nagyobb részét.

A két év mérlegét megvonva örömmel nyugtázhatjuk, hogy ez év szeptemberében kezünkbe vehettük dr. Flóderer István bácsi egyik életművét a Magyar Okmánybélyegek Kézikönyvét, amely több mint 10 évi MABÉOSZ-hivatalnokai hányadtatás után, barátunk és tagtársunk Gary S. Ryan önzetlen segítségével jelenhetett meg. Sajnos Pista bácsi nem érthette meg műve megjelenését, azonban szaktudását és emlékét e katalógus örökre a gyűjtőtársadalomba beágyazta. Sikerült a két év alatt a korábban tervezett szakosztálylapunkat az Okmánybélyeg-et színvonalasan fenntartani, igyekezve, hogy a szerény terjedelemben, minnél több információt eljuttassunk tagjainkhoz. Ez azért is fontos, mert az ismert körülmények miatt a személyes kapcsolatok létesítése nagyon megnehezült. Mind Pista bácsi kézikönyve, mind szaklapunk jelentős nemzetközi rangú elismerésben részesült az EUROPHILEX '92-ön.

A kiállítások tekintetében a jövőben még sok tennivalónk van. Minnél több gyűjtőtársunknak kellene gyűjteménnyel neveznie, megpróbálkoznia a kiállításokon való részvétellel. Közgyűlésünkön a vezetőség felajánlotta a segítségét, azonban ezidáig ezt senki nem igényelte. Ezen változtatni kell, mivel a magyar okmánybélyegek értékét és kedveltségét jelentősen növelné, ha minnél több hazai és külföldi kiállításon találkozna velük a közönség. A kiállítás a gyűjtési területek legjobb propagandaeszköze, ezért élnünk kellene vele.

A MABÉOSz anyagi helyzete jelentősen megnehezült. Ennek oka, hogy az infláció miatt egyre többen hagynak fel a bélyeggyűjtéssel. A tagdíjbevételek csökkenése miatt az eddigi szolgáltatások fenntartása nehézségekbe ütközik. Az elnökség még ebben a nehéz helyzetben is biztosítani kívánja a szakosztályok működését.

Társadalmi munkában készülő lapunk /a szerzők sem kapnak honoráriumot cikkeikért/ egy példányának előállításának költsége + postaköltség megközelíti a 100.- Ft-ot. Az évi 4 szám, mire a tagtársaink a kezükbe veszik, közel 400.- forintjába kerül a szövetségnek. Ma még nem tudni, hogy az újabb postai tarifaemelés és a bevezetésre kerülő kettős ÁFA, mennyivel emeli ezt az összeget. Szakosztályunk ezévi utolsó vezetőségi ülésén felmerült a gondolat, hogy kéréssel fordulunk azon tagtársainkhoz akiknek módjukban áll, bármilyen csekély összeggel is enyhíteni a kiadás költségeit a mellékelt befizetési csekken. Mindez természetesen teljesen önkéntes, mivel tudjuk, hogy tagjaink jelentős része csekély nyugdíjból él. Előre is köszönjük azoknak akik ~~ezt megteszik~~ és kérjük, hogy a befizetési csekk hátoldalára írják rá a szakosztályunk nevét. Köszönjük.

1993-ban szakosztályunk közgyűlését január 23-án szombaton tartjuk. Sajnos a korábbi gyakorlattól eltérően a vidékről felutazó tagtársaink utiköltségét a szövetség, nehéz anyagi helyzete miatt finanszírozni nem tudja. Mindazonáltal szeretettel várunk mindenkit a közgyűlésre és az utána tartandó cserenapra. Tehát mindenki hozzon csereanyagot magával. Aki nem tud eljönni azokat is kérjük, hogy a meghívóhoz mellékelt szavazólap kitöltésével és elküldésével vegyen részt a tisztségviselő választáson.

A jövő évben kiváló és rendszeres szakírónk SZÉP ENDRE veszi át az Okmánybélyeg című szaklapunk szerkesztését. Ezentúl a szerkesztőség címe: 3950 Sárospatak Batsányi u.7., kérjük a szerkesztőnek irt leveleket ide küldeni. Sokirányu elfoglaltságom miatt adtam át ezt a munkát Bandi bátyámnak tudva, hogy ragyogó kezekbe került a lap.

Voloncs Gábor

Egy évforduló elé

Az 1872.évi XXXVI.t.c. egyesítette Buda sz.kir.fővárost, Pest sz.kir.várost és Óbuda mezővárost. Az egyesített település hivatalos neve 1873-ban Budapest főváros lett, majd pedig 1892-1944 között Budapest székesfőváros.

Jövőre, 1993-ban lesz tehát 120 éve, hogy Budapest megalakult. Ebből az alkalomból talán nem lesz érdektelen áttekinteni a régebbi jubileumot, a város egyesítésének 50 éves évfordulóját.

Budapest székesfőváros tanácsa 1924.01.31.-én tartott ülésén 16.600/1924-VI.sz.alatt határozatot hozott, amely szerint a törvényhatósági bélyegjegy-készletből címletenként 20-20.000 db-t jubileumi átnyomással lát el. /1.ábra, eredeti méret 210 x 340 mm/

A megemlékezéssel tehát a Tanács egy évet késett, hiszen 1923 helyett 1924-ben hozta az említett határozatot. Valószínűsíthető, hogy az évfordulóra az akkori jelentős számú, a budapesti városi bélyegeket gyűjtő filatelisták hívták fel a tanács figyelmét. Ezt látja alátámasztani a Határozat 3.bekezdése, amely szerint a "jubileumi bélyegek egy kisebb része a bélyeggyűjtő közönség részére külön is árusítható".

A határozat értelmében a forgalomban lévő városi illeték-bélyegek 9 értékét látták el "BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS EGYESÍTÉSÉNEK 50 ÉVES JUBILEUMA 1873-1923" felülnyomással a főváros házinyomdájában. /Kaptay és Floderer 64-72 kez./ /2.ábra/

Ismeretesek tévnyomatok:

10 K kék felülnyomással vörös helyett

50 K vörös felülnyomással kék helyett

5000 K fekete felülnyomással vörös helyett

16.600/1924-VI.

T e r v i :

Intézkedés törvényhatósági jubileumi bélyegek előállításáról.

H a t á r o z a t :

A tanács a tanács VI./:pénzügyi:/ ügyosztály előterjesztése alapján elhatározza, hogy a székesfőváros egyesítésének 50 éves évfordulója alkalmával a törvényhatósági bélyegjegy-készletből címletenként 20-20.000 darabot jubileumi átnyomással lát el.

Utasítja a tanács ennélfogva a házinyomdát, hogy címletenként 20-20.000 db. törvényhatósági bélyegjegyet jubileumi átnyomással lásson el, a jövőben pótlólag, ily bélyeget előállítani nem szabad.

Az illy módon előállított jubileumi bélyegek egy kisebb része a bélyeggyűjtő közönség részére külön is drusítható, még pedig a tanács által a rendes törvényhatósági bélyegek drusítására egyidejűleg kiadott rendelkezések szerint.

Erről a tanács Dr. Sipőcz Jenő polgármester urat, Folkusházy Lajos alpolgármester urat, Dr. Buzáth János alpolgármester urat, Dr. Csúpor József tanácsnok urat, Ács Ferencz főszékesfőúr urat, a tanács I-XVI. ügyosztályt, a központi székesfőúróséget, a központi pénztárt, az I-X. kerületi elüljáróságot, a fővárosi Közlöny szerkesztőségét és Telegdy György számb. főtitkár urat értesíti.

Kelt Budapesten a székesfőváros tanácsának 1924. évi január hó 31. napján tartott üléséből.

S i p ő c z J e n ő
polgármester.

A kiadvány hitelesül:

irodavezető.

1. Ábra

1924. Jubileumi kiadás
Jubiläum-Ausgabe

2. ábra

Tévényomatok
Druckfehler

Felülnyomás: kék
Aufdruck: blau

Felülnyomás: vörösa
Aufdruck: rot

Felülnyomás: fekete
Aufdruck: schwarz

Kettős felülnyomás
Doppelaufdruck

Felül fogzatlan
Oben ungezähnt

1924. Könyvnyomás
Steindruck

Színátnyomat
Abklatsch

3. ábra

1925. Könyvnyomás
Buchdruck

Ismert továbbá 100 K kettős felülnyomással és az 1000 K érték alul vagy felül fogazatlanul. /3.ábra felső 2 sora/

Az infláció miatt a 10 és 50 K értékek gyakorlatilag nem kerültek használatba és ezért még 1924.év folyamán több, más törvényhatósági bélyeggel együtt könyomással 10.000 K névértékűre nyomták felül. /3.ábra, alsó sor//Kaptay és Floderer 76 és 81 ksz./ A 10.000/10 K értékeknél találhatunk színátnyomatokat is, melyet a katalógusok nem említene.

Mivel 1924-ben nem a teljes 10 K készlet került felülnyomásra, azért a maradék készletet 1925-ben könyvnyomdai úton látták el az új névértékkel /3.ábra, jobb alsó sarok, Kaptay és Floderer 86.ksz./

A kétféle felülnyomás könnyen megkülönböztethető, mert a könyomásnál a 10.000 számjegyei kétvonalasak, a szöveg antikva-betűs, addig a könyvnyomásnál a számok és a szöveg vastag, groteszk típusú.

A 100 éves jubileumra, városi illetékbélyegek hiánya miatt ilyen módon már megemlékezni nem lehetett, viszont a Posta 1972-ben három bélyegpárral ünnepelte Óbuda-Buda-Pest egyesítését. /2820-2825 ksz./

Szép Endre

Sárospatak, 1992.október 2.

A Ügyvédi Kamara iratmásolatainak díjlerovása

/1945 utáni időszak/

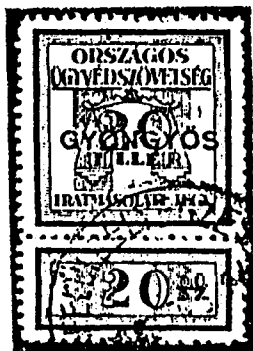
Mint ismeretes, a bírósági tárgyalások jegyzőkönyveiről a perben közreműködő ügyvéd, továbbá az alperes és a felperes másolatot kérhetnek.

A másolat elkészítése az Ügyvédi Kamara igazságügyi szolgáltatása, mely díjköteles.

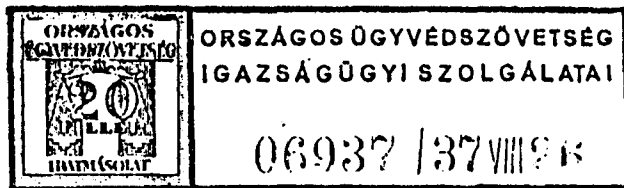
Előzmények:

A díjlerovás a pengő-fillér időszakban kezdetben iratmásolati bélyeggel /1.ábra/ történt, majd benyomott bélyegképű, értékjelzéses iratmásolati papírt /2.ábra/ használtak.

Az iratmásolat díja nem volt egységes, a jogi esetektől függően változott.

1.ábra

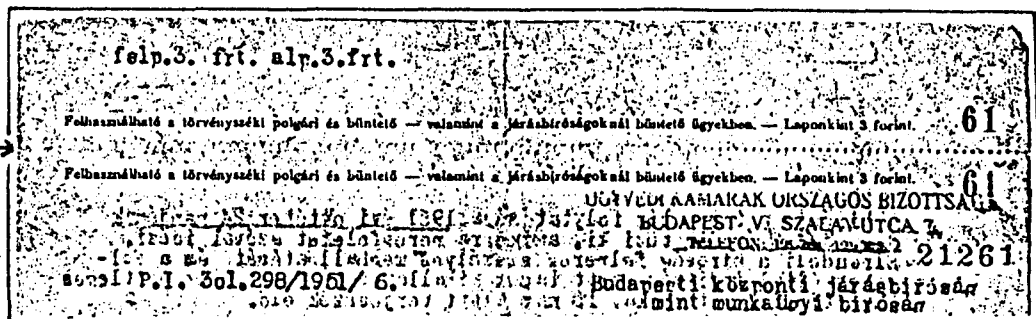
2.ábra

Díjlerovás 1945 után:

A második világháborút követő rossz gazdasági helyzet az élet szinte minden területén szükségmegoldásokat követelt. Nem volt ez másként az Ügyvédi Kamara iratmásolatainak esetében sem. A legegyszerűbb megoldásra kényszerültek.

Az értékcsikk leírása:

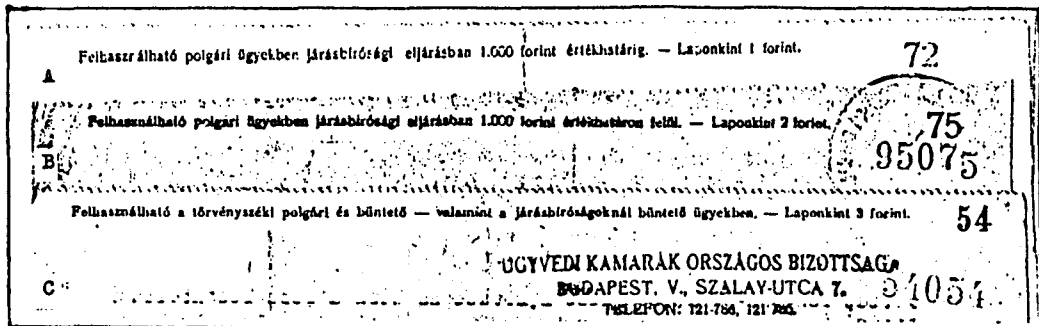
1.Külső formája: Iratmásolatati tömb felhasználásával készült.
A tűzőgéppel összefogott lapok tömbjei perforáltak és 100
lapot tartalmaznak. /3.ábra/

3.ábra

2.Mérete: A/4 és A/5 körüli, kb 214x294 mm., illetve 214x152
/+ 5/ mm. A perforációnak a felső szegélytől való távolsága
kb. 20 mm., így a leválasztott értékcsikk mérete kb. 214x266,
illetve 214x124 mm.

3.Szöveg és értékjelzés: Egysoros nyomtatás, mely az értékcsikk-
ken és a tömbszegélyen egyaránt olvasható. /4.ábra/

4.ábra

- 1 "Felhasználható polgári ügyekben járásbirósági eljárásban 1000 forint összeghatárig. - Laponként 1 forint."
- 2 "Felhasználható polgári ügyekben járásbirósági eljárásban 1000 forint összeghatáron felül - Laponként 2 forint."
- 3 "Felhasználható törvényszéki polgári és büntető - valamint járásbiróságoknál büntető ügyekben. - Laponként 3 forint."

4.Nyomdajelzés: Egysoros szöveg az értékcikk alsó szegélye felett. /5.ábra/

A	Váci országos büntetőintézet könyvnyomdája
Aa	Váci országos büntetőintézet könyvnyomdája 1949. május 24
B	Állami Nyomda, Budapest. 1951. - 15.770/0501.
C	Iratmásolati tömb - 52/6143. - Egyetemi Nyomda, Budapest.

5.ábra

- A "Váci országos büntetőintézet könyvnyomdája"
- Aa "Váci országos büntetőintézet könyvnyomdája 1949 május 24."
- B "Állami Nyomda, Budapest 1951. - 15770/0501"
- C "Iratmásolati tömb 52/6143 - Egyetemi Nyomda, Budapest."

5.Sorszámozás: Nyomdai sorszámozás az értékcikken és a tömbszegélyen 1-100-ig, valamint kézi számbélyegzős sorszámozás az értékcikken, mely 5 vagy 6 számjegyű. A kézi

sorszámozás számvégződése a nyomdai sorszámozással megegyező.

A három nyomda sorszámozása eltérő típusu. A kézi sorszámozásnál két féle típus fordul elő.

6. Hitelesítés: Az értékcikkeket az Ügyvédi Kamara gumbélyegzővel látta, illetve láttatta el.

- a "Ügyvédi Kamarák Országos Bizottsága - Budapest V. Szalay utca 7. Telefon 121-786 121-785" - háromsoros gumbélyegző lila és vörös színben.
- b "Ügyvédi Kamarák Országos Bizottsága" - gumi körbélyegző a Kossuth címerrel - lila színben.
- c "Magyar Jogászok Szabad Szakszervezete - 1924" - gumi körbélyegző lila, vörös és fekete színben.
- d "Járásbírószág - Monor" - gumi körbélyegző a népköztársasági címerrel, lila színben.

7. Forgalmi idő: A birtokomban lévő példányok 1943-1952 közötti időszakban kerültek felhasználásra.

8. Ismert előfordulások:

A/4 méret: Az 1 és 2 forintos címletű csak "A" nyomdajelzéssel fordul elő. A 3 forintos címlet mind a négy nyomdajelzéssel ismert.

A/5 méret: Csak a 3 forintos címlet ismert, éspedig "B" nyomdajelzéssel.

9. Nyomdai hibák, hiányosságok.

Szöveg és értékjelzés hiánya.

Nyomdajelzés hiánya.

Nyomdai sorszámozás hiánya.

Szedési és egyéb hibák a nyomás során.

Kézi sorszámozás hiánya.

Hitelesítő bélyegző hiánya.

Kézi javítás a kézi számbélyegzős sorszámozásban.

A címlet utólagos módosítása, stb.

Várhelyi László

Rendelet

A postavezérgazgató
1059/1992.-Vig.

utasítása

az illetékbélyegek cseréjéről és
a régi típusú illetékbélyegek beszoállításáról

(banki és pénzforgalmi osztály)

Az új illetékbélyegek forgalomba hozataláról megjelent 15/1991. (V. 21.) PM rendelet alapján kiadott 1069/1991. (Po.É. 24.) Vig. utasításban foglaltaknak megfelelően a régi típusú illetékbélyegek becserélésére és beszoállítására az alábbiak szerint rendelkezem.

Mivel 1992. július 1-jétől kizárólag az új – a Magyar Köztársaság címerével ellátott – illetékbélyegek használhatóak, a postahivatalok június hónapra vonatkozó ellátmányigényeit a Posta Anyag- és Értékkik hivatal az új illetékbélyegek megküldésével teljesíti.

A postahivatalok az illetékbélyegek cseréjét – úgy a postal értékkikárosok, mint a vízonteladók esetében – az F.1. Szabályzat 44. § 10. pontjában foglaltak alapul vételével, olyan időpontban hajtják végre, hogy július 1-jén valamennyi értékkikáros kizárólag új illetékbélyeggel rendelkezzen. A felesleges becserélések elkerülése érdekében a postahivatalok a június hónapban illetékbélyeget vásárló vízonteladók részére új illetékbélyeget szolgáltatassanak ki.

A postahivatalok az 1992. június 30-át követően készletükben lévő, régi típusú illetékbélyegekből 1992. szeptember 1. és 5. között a következők szerint készítsenek – előzetes – beszoállítást a Posta Anyag- és Értékkik hivatal

részére:

- az I–III. osztályú postahivatalok a 100.– Ft-os címlettel bezírólóg a teljes lapokat, a 200.– és annál magasabb címletű illetékbélyegekből 10-zel osztható mennyiségget;
- a IV–VI. osztályú és ONS postahivatalok valamennyi címletből teljes lapokat szolgáltatassanak be.

A beszoállítás elkészítésére egyebekben az F.1. Szabályzat 35. §-ában foglaltak az irányadóak.

Az igénybevevőket tájékoztatni kell arról, hogy az 1992. június 30-ig megvásárolt régi típusú illetékbélyegek 1993. december 31-ig illetéklerovásra felhasználhatóak, illetve az időpontig a postahivatalokban újjal kicserélhetőak.

Fenti időpontig valamennyi postahivatal köteles a fel nem használt régi típusú illetékbélyeget kivánságra díjmentesen, névértékben becserélni. A becserélést az F.1. Szabályzat 40. § 3. pontja rendelkezéseinek szem előtt tartásával kell végezni.

A becserélési határidő lejártá után, végleges beszoállításra külön vezérgazgatói utasítással rendelkezem.

Szathmári Géza s. k.,
vezérgazgató-helyettes

CSERE

Keresem KARCAG város bélyegeit használatlanul, bélyegezve és okmányokon. Cserébe tudok adni: okmánybélyegeket, törvénykezési illetékbélyegeket, fővárosi városi bélyegeket és forgalmi adóbélyegeket. Esetleg magyar postabélyegeket csereként.

Fodor István 5400 Karcag Püspökladányi u. 7/a II.8.